

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 24.

Izaja vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslativne naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Cilji in upanja.

Sest let klerikalne strahovlade je torej kranjska dežela prestala in misliti bi bilo, da ji bo tega za enkrat zadosti.

V teh šestih hudih letih se je prebivalstvo kranjske dežele lahko pričelo, kako nevarno in škodljivo je, če se eni sami stranki izroči vsa moč, če se eni sami stranki da priliko delati kar hoče brez ozira na želje in potrebe drugih strank. Kamorkoli pogledamo, povsod vidimo, da delujejo najbolje in najuspešneje tisti parlamenti, kjer nima nobena stranka sama zase večine, ampak je za vsak sklep potrebno, da se vsaj nekatere stranke med seboj sporazumejo. V takih parlamentih seveda tudi ne manjka bojev, tudi tam so nasprotja, ki se krešejo, ali s svojo voljo ne more nobena stranka zmagati proti vsem drugim, vedno so prisiljene med seboj sklepiti kompromis. Kompromis pa je podlaga vsega življenja, samo potem kompromisov, samo s popuščanjem od obeh strani, se dajo velika nasprotja in mala navskrižja izlepa poravnati. Nasprotno pa je le treba pogledati na Ogrsko, kaj nastane, če dobi ena sama stranka vso moč v roke in hoče vladati po svoji volji in proti vsem drugim in brez ozirov na druge stranke in njih volilcev. V ogrskem parlamentu ne morejo priti do miru in do dela, ker vlada vedno le ena stranka, ki druge ob zid tišči. Proti početu sedaj vladajoče stranke je nastal vihar, da se trese že hrib v Budi na katerem stoji kraljevski grad. In kaka korupcija je nastala iz tega, da je vsa moč v rokah ene same stranke. Vse krade in goljufa. Dan na dan prihajajo v javnost nove take korupcijske afele. Milijonske so goljufije in tatvine, ki se gode; človeku se kar lasje ježe, ko čita kako kradejo ministri in visoki dostojanstveniki.

Tudi pri nas na Kranjskem smo zdaj šest let prenašali klerikalno strahovlado in bilo je tako, kakor je na Ogrskem . . . tista nasilnost, tista korupcija . . .

Zdaj se začenejo priprave za nove volitve v deželni zbor. Če bi

bilo slovensko ljudstvo politično zrelo, če bi znalo samostojno misliti in bi ne stalo pod vplivom duhovskih zapeljivcev, potem bi bila sprememba v deželnem zboru prav temeljita in klerikalni strahovladi za vedno konec. Toda na to ni misliti in na to razumne stranke tudi ne delajo.

Volilni boj na Kranjskem pravzaprav ne bo strankarski boj, nego boj za pravico in poštenje, boj za postavbo in pravičnost, boj proti nasilstvu, proti krivicam, proti samopašnosti, proti goljufijam in lopovščinam klerikalne stranke. To ne bo navadni volilni boj za mandate, nego plemenitejši boj, pri katerem se pojde za najvažnejše pogoje vsega našega javnega življenja. Če ne pade ta sistem nasilnosti in krivice, ta sistem goljufije in lopovstva pri teh volitvah, potem čakajo deželo kranjsko tako strašni boji, kakršne imajo na Ogrskem z vladajočo Lukacs-Tiszza-Khuenovo bando tatov in sieparjev.

Sistem, ki so ga uveljavili klerikalci, sistem strahovlade, zatiranja, bojkotov, goljufije, ta sistem, čigar nositelji so Šusteršič, Krek in Lampič, ta infamni sistem bo padel — to je velik cilj stanijskih deželnozborskih volitev, to je cilj, ki se bo dosegel, če ne zdaj, pa pozneje, na vsak način in za vsako ceno, pa naj postane boj tak, kakor je bil časih v Makedoniji.

Težko je reči, koliko je upanja, da se približamo temu cilju pri letošnjih deželnozborskih volitvah. To tudi ni odvisno samo od števila mandatov, ki jih dode nasprotniki klerikalcev, nego tudi od tega, kake kvalitete ljudi bodo klerikalci kandidirali v deželni zbor. Na vsak način bi pa bil dosežen popolni uspeh že s tem, če bi klerikalci izgubili toliko mandatov, da bi ne bili več sami zase gospodarji deželnega zbora in deželnega odbora, nego da bi se morali pri vsaki stvari prej sporazumeti s katero drugo stranko. To je cilj, ki se da doseči že pri letošnjih deželnozborskih volitvah.

Jutri v četrtek ob 8. uri zvečer vsi na

javni ljudski shod v Mestni dom.

Razmere pri c. kr. sodiščih v Celju.

Slučaja Kacjan in Cajnko sta razburila celo slovensko javnost, ker je justična uprava v področju celjskega okrožja s tem jasno pokazala, da hoče sistematično izpodrinuti domače slovensko uradništvo na škodo pravosodja, na škodo ugledu sodišč med slovenskim ljudstvom in na korist nemškemu privranci, ki s svojo domišljavostjo in prepotentnostjo presedajo celo že poštenim Nemcem, ki med nami stanujejo.

Sistem justične uprave je jasen in ima v prvi vrsti namen: prestrašiti in odvračati absolvirane slovenske pravnike, da ne vstopajo v državno službo.

Več kot 90% slovenskega dijaštva, posebno slovenski pravniki, so, kar se tiče premoženjskih razmer, revni. Že v višjih razredih gimnazije se morajo boriti s finančnimi težkocami in skrbeti za kruh sami.

Na visokih šolah postaja pomanjkanje še občutnejše, ki ga le deloma blaži delovanje naših slovenskih podpornih društev, ki jih slovenska javnost še vedno nezadostno podpira. Koliko našega dijaštva gre po visokošolskih mestih brez večerje spat, koliko jih strada po cele dneve in prezeba pozimi v nezakurjenih prostorih! Res, skoro neverjetno in za slovenskega dijakla častno spridevalo je, da jih vpricho teh razmer več ne obupa, da vkljub neznošnemu življenju vstrajajo in dosežejo cilj, ki so si ga stavili.

Kako željno vsak pričakuje dneva, ko svoje študije dokonča, da vstopi potem v službo, da pride vendar enkrat do rednih dohodkov in do kruha!

Absolviranih slovenskih pravnikov je toliko, da bi lahko preplavili vsa sodišča na slovenski zemlji. Saj zdrava pamet in razum bi zahtevala, da sodijo ljudi v posameznih krajih oni, ki so iz naroda izšli, ki poznajo šego in navade domačega prebivalstva, ne pa tujci, ki poznajo naš narod kot »Windische« le iz zagrizenih nemških časopisov, ki so jim razmere med našim narodom španska vas

in ki niti našega jezika ne razumejo.

A ko vstopi slovenski pravnik v državno službo, kakšno razočaranje! Delati mora vedno več kot njegov kolega kurzovec, delati mora slabše stvari, izpolnjevati mora natančno uradne ure in druge uradne dolžnosti, ki so za gospode Nemce le na papirju in za katere se ti ne brigajo dosti. Vkljub svojem delu pa mora vedno poslušati očitavanja raznih svojih nemških predstojnikov; ti ga kvalificirajo že tako, da višje inštanice, ki jih po sestavi dobro poznajo, lažje s Slovincem obračunajo in ga preskočijo.

V tem in takem je sistem sedanje justične uprave; da svoj namen lahko doseže, je jasno, kajti koliko je onih naših mladih mož, ki bi se po celi vrsti let pomanjkanja in stradanja, ko so srečno dokončali svoje študije, hoteli podati v sodno službo, kjer jih čakajo nova preziranja in kjer bi morali kot hlapi delati, ko pa pride čas imenovanja, jih preskočijo. Zato si vsak Slovenec dobro premisli, predno vstopi v državno službo v področju justične razprave.

S slučajema kot Kacjan in Cajnko torej doseže v skuša doseči justična razprava svoj prvi namen: odviniti slovenske pravnike od vstopa v sodno službo. Ta namen se sistematično izpolnjuje že na Kranjskem pod Elsnjem, še strožje na Štajerskem; o Koroškem sploh ne govorimo, ker tam v zasmeh osnovnim zakonom Slovenec pri državnih uradih sploh nima pristopa.

Drugi namen, ki ga justična uprava zasleduje s svojim sistemom, je, uničiti in omejiti slovensko uradovanje pri naših sodiščih, v kolikor se o istem sploh še more govoriti. Slovenski uradniki so še toliko poštene in imajo toliko razsodnosti, da občujejo s strankami na sodiščih v onem jeziku, katerega se stranke poslužujejo.

S slovenskimi strankami govori slovensko, pišejo v tem jeziku zapisnike in tudi sodbe. Z nemškimi strankami občujejo v nemškem jeziku, kot je to edino pravilno načelo, primerno sedanemu času in najprimitivnejšemu pojmovanju dejstva, da ima vsak državljan pravico, se pri uradih posluževati svojega jezika.

Ti, in ne nemški sodniki so torej predvsem usposobljeni, ter z ozirom na njih korektno postopanje poklicani, uradovati po naših slovenskih pokrajinah.

Nemški sodniki-tujci prinesejo že v državno službo seboj lastnost, ki je po gotovih glavah edini predpogoj za hitro avanziranje: namreč mržnjo in sovražstvo do slovenskega jezika.

Kako naj človek, ki jezik in narod, med katerim živi in od katerega kruha masti sebe in svoje, zaničuje, potem nastopa v uradih?

Kako se naj kurzovec, ki se je v zloglasnih kurzijah — seveda masno plačan za svoj trud — navadil par slovenskih besed, sporazume s slovenskim ljudstvom?

Iz dejstva, da sodniki ne razumejo strank, stranke pa ne sodnikov, nastajajo dvomnja, se besede napačno protokolirajo in imajo navadno popolnoma drug pomen kot oni, v katerem so bile izgovorjene. Škoda iz tega, da kurzovci slovensko ne znajo, ima le naše ljudstvo.

Če bi pregledali arhive spodnještajerskih in koroških sodišč, našli bi lahko sto in sto zadev in sodb, ki so bile v škodo našemu ljudstvu izrečene radi tega, ker sodniki niso zadostno razumeli slovenskih strank. Na tem mestu je treba poudariti dejstvo, da je znanje slovenskega jezika pri kurzovskem naraščanju za razmere popolnoma nezadostno. Ne zadostuje namreč za občevanje s slovenskimi strankami le par besed, temveč treba je v naših krajih temeljitega znanja slovenščine.

Tukaj, gospodine Pittreich, bi bilo hvaležno polje za vaše delo, tukaj bi lahko spoznali razliko med inteligenco slovenskih in nemških sodnikov, tukaj bi se lahko prepričali, da trditve, ki ste jih o slovenskih sodnikih pred par dnevi rekli poslancu dr. Verstovšku, niso resnične, temveč da se vse lepe lastnosti, katere pripisujete našim sodnikom, v resnici prav trdno drže vaših ljubih kurzovcev. Kajti da bi morali naš slovenski sodni naraščal glede inteligence in pridnosti sploh primerjati s kurzovci, bi bilo za nas žalostno in nečastno. Da so duševno naši ljudje daleč nad kurzovci, tega ne more

LISTEK.

Onkraj črnožoltih mejnikov.

V.

(Konec.)

O Rusu trdi Nemec, da je pijanec in »Wuttiki«, kakor je Nemec — bogvezakaj — popačil besedo »vodka«, je za nemško karikaturu Rusa tak neobhodno pritlikljaj, kakor za karikiranega Nemca pikelhavba in Viljemove muštake. Priprčan sem pa, da ljudstvo na Ruskem ne izpije nič več, nego na Nemškem. Statistično so celo že dokazali, da Nemec izpije več alkohola. Če si na kmetih poizkusi ob nedeljah privoščijo svoj »ravš«, je to obžalovanja vredno, ni pa nič hujšega, kakor isti pojav v kavi bayarski, kranjski ali angleški vasi. Če bi pa sodil po izobraženstvu, kar sem ga mogel opazovati, bi moral zaključiti, da je Rus najtreznejši človek med vsemi narodi. Ljudje v Peterburgu radi mnogo in dobro jedo, a navadno k obširnemu obedu — ničesar ne pije! Prav ničesar. Nekateri si naroče hkoncu kozarec čaja, nekateri pijejo k jedi vrč — limonade. Da, limonade! Le poslušaj, kranjska pijana duša. Tudi vrne kdo »pred obedom en »rjunók« (mali likerski kozareček) vodke, a nič več. Pivo ali vino pije bolj tujci, Rus pa, kakor re-

čeno, ponavadi sploh nič. Nisem mogel tega razumeti; bilo je vroče in komaj sem čakal, da najdem lokal, kjer bi bilo dobiti piva in našel sem ga — čeprav ne lahko. Kdor je pil pivo, je skoro vedno govoril nemško. Rusi pa so jedli, jedli — a nič pili, kvečjemu malo čaja ali limonade. Ali ti ljudje ne poznajo žeje? Tudi vode ne pijejo, so se je čisto odvadili, ker je peterburška voda (vodovod iz Njeve!) taka, da dobiš drugi dan z 99% gotovostjo najlepši legar, če jo piješ. Rabijo jo le za kuho in pranje; le delavci in prosto ljudstvo je je toliko vajeno, da jo pije navadno brez škode. Mogoče je imunizirano po prednikih, ki so se z legarjem že dobojevali. V vežah hiš in v javnih parkih je povsodi kositrast zaboj z napisom »Kipjáščenaja vada«, t. j. zavreta voda, in zraven je kozareček. Tam sme vsakdo piti. Ali pa hišnik tudi res vsak dan vlija notri zavreto vodo, to je drugo vprašanje. Rus ne čuti nobene potrebe po hladnih pijačah. Hladi ga in žejo mu gasi vedno le čaj, čeprav je gorak. Pije se ga brez ruma in bilo bi ga tudi škoda mešati, ker tako krasnega čaja ne dobiš nikjer več v Evropi. Toliko žejen nisem bil še nikdar, kakor na Ruskem. Imel sem na mizi v svoji sobi vedno steklenico zavrete vode (tudi v Carskem ni vodovod zanič), a bila je gorka in obstana. Razveselil sem se pri obedu piva v steklenicah, a bilo je gorko! In pri tem imajo tam

na vrtu krasno ledenico, v kateri stoji cel dan surovo maslo, meso itd. Da bi pa pivo ali celo vodo djali hladiti, jim še na misel ni prišlo. Šele na mojo izrečno prošnjo so naročili zaboj s steklenicami naravne kiseline »Narsán« in pri zjutranji kavi ter pri obedih sva imela z ženo na mizi vedno tudi tako steklenico, ohlajeno v ledenici. Hvala Bogu! Domačim pa ni bilo po navadi prav nič za to, da bi si s to ohlajeno pijačo pogasili žejo. Na carskosemskem kolodvoru je elegantna velika restavracija, kakor so po ruskih kolodvorih sploh v navadi. Vse je prvovrstno, le pivo v steklenicah (od soda ga sploh nimajo) je mlačna mlakuža in Rus, če ga sploh pije, pije to mlakužo z najzadovoljnejšim obrazom. »Čelavjuku« (da pravi Rus natakarku »čelavjuku«, se mi zdi ravno tako, kakor če Nemec reče o kaki ženski »das Mensch«) sem moral vselej posebej naročiti, da hočem ohlajenega piva; in vslužno mi je prinesel pivo v šampanjskem hladilniku, polnem ledu. Restavracija, ki slovi radi dobrega piva, je Lejnerjeva ob Policijskem mostu ob Mojki na Njevskem. Prvotni lastnik je bil Nemec (Leiner), zdaj pripada podjetje takozvanemu »tovarišestvu« natakarkarjev te restavracije. To je tam navada; natakarkarji se zdržijo v podjetje in so sami svoji gospodarji in uslužbenci. Restavracija je v prvem nadstropju, ni lepa, a prav dobra tudi za neruski

okus. Včasih so imeli ondi plizenjsko pivo, zdaj imajo monakovsko — malo čašo po 36 kapječek! Domače pivo je večinoma od tvrdke Djurdin (gospa Djurdina je bivala menda včasih že v Ljubljani). Državno monopolno žganje, »vodka«, je, kakor so mi Poljaki v Varšavi trdili, dveh vrst. Milejša je za Ruse, Poljaki imajo pa rajše ostrejšo. Je to prav dobro brezbarvno rženo žganje, ali pristna slivovka je boljša. Se moj pokojni stric, ko je po dolgih letih obiskal bil domovino, se ni mogel načuditi dobroti naše slivovke, češ takole bi v Peterburgu prodajali po pol rublja kozareček. Glavna ruska likerska trdka je Šustov v Moskvi. To je tudi edina trdka, o kateri sem opazil, da razobeša povsodi svoje reklame. Na vseh postajah za parnike po Njevi in raznih postranskih kanalih najdeš naslikan napis: »Konjak Šustova«. Pil sem jerebikovca te tvrdke, rdeč liker, ki je imel naravni kislasti okus jerebikovih jagod. Steklenica je imela napis, da je ta jerebika »nesravnjénajja«, t. j. neprekosljiva. Kislotu pravzaprav za liker ni po mojem okusu; liker mora biti sladak, kakor so holandski ali poljski. Kar se po boljših lokalih izpije vina, je ponavadi šampanjec, rensko, bordojsko ali burgundsko. Doma smo pa pili pravo rusko, namreč krimsko vino, ki je razmeroma ceno in izvrstno. Belo je tako, kakor prav dober vipavski riz-

ling, a močnejše, in črno je tako, kakor izredno močan bordó. Držal sem se črnine.

Severnjaki mnogo jedo in ljubijo težko kuhinjo. Izpočetka sem bil ves nesrečen in sem pri vedno z najfinjšim obloženi mizi stradal, ker se mi je jed v 48 urah uprla. Polagoma sem se že malo privadil in ko so opazili, da nam marsikaj ne gre, smo dobili dosti jedi, ki se prilagajajo tudi našemu okusu. Jeli so ponavadi pretečne, prezabljenke za nas. Za izglede: »Blinji«. Kaj je to? To so neke vrste omleti v velikosti malih krožnikov iz debelega težkega testa in pridejo, cedeci se masti, v kateri so se cvrli, razprostrti in drug na drugem naloženi na mizo. Na tak blin nastelješ čezinčez za prst na debelo najboljše ikre (kavijaria), poliješ to prvo s topljeno smetano in nato še z raztopljenim maslom. Jaz jih nisem mogel jesti; kavijar ljubim sploh le kot delikateso, par zrnec na koščku zemlje. Rusi pa po tej jedi kar udrihajo. Stara gospodična, ki je bila tudi pri tistem obedu, nas je drugi dan — vsvesti si pritrčila — vprašala: »No, kako so Vam blinji tekli? Kaj ne? In kako dobro se po njih spi.« Da ima kaka jed, če ni maha vmes, lastnost povzročati dobro spanje, tega dotlej nisem vedel. Pod prirógi sem si vedno predstavljaj neke pastete s haširanim mesom. So tudi taki; a oni, ki se jih navadno k juhi dobi, so drugačni. Izgledajo kakor krofi ali bob na naših žegnanjih; ko sem pa

nihče tajiti in kdor to taji, govori vedoma neresnico.

Kot ljudje pa bi vsaj pričakovali, da bi nemški sodniki, če že slovensko ne znajo, vsaj dostojno in vladno s slovenskimi strankami postopali. A kako se godi? Naše ljudi silijo sodniki k temu, da govore, če znajo le par besed, nemško, nemško se zapisujejo slovenske izpovedi prič, nemško se delajo sodbe, če so se obdolženci zagovarjali slovensko. Protokolarično pa kurzovci zadnji čas delajo sploh vse tožbe in zapisnike izključno nemško in se ne brigajo za jezikovne naredbe za sodišča v celjskem okrožju. Višje inštanca to mirno trpijo, kurzovcem raste greben in ni daleč več čas, ko bodo kurzovci s svojim temeljitim delom postavili celo pravosodje na glavo. Potem bodo prišli časi, ko bo pri sodiščih vedno dosti smeha, ko bomo »rihali Savo«, in se s svojimi zahtevki lahko »zaleteli na civilno-pravni razred«.

Dobro v spominu nam je še nastop predstojnika okrajnega sodišča, ki je slovenskemu koncipijentu, ki ga je slovensko v uradu nagovoril, zabrusil v obraz: »Sie wissen, wer ich bin, ich verbiete mir in meiner Kanzlei zu politisieren.«

Tako netaktnost si dovoli predstojnik urada, katerega se poslužuje 98% slovenskih strank.

Ekscelencja Pittreich, ali ste slepi, da ne vidite kako kopljejo nemški sodniki jamo justični upravi?

V prihodnjem članku bomo govorili o personalnih referatih pri c. kr. sodiščih v Celju in o duševnih zmognostih nemških sodnikov, ki jih Pittreich povzdiguje v nebo.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 11. okt.

Pri današnji seji je bilo kakor pri vseh dosedanjih. Po prečitanih neštevilnih prošnji, predlogov in interpelacij dolgočasno enakomerno glasovanje o odkazu poročil deželnega odbora odsekom. Vse to gre gladko, ker nemške stranke po očividnem dogovoru vse sprejmejo, kar predlaga deželni odbor. Slovenski klerikalci, ki so Nemcem baje, kakor njih časopisje farba, strah in trepet, molčijo dosledno kakor karpi in za vse glasujejo, kar večina predlaga.

Velikega pomena je pa bila današnja seja, ker se je sprejelo in odkazalo finančnemu in naučnemu odseku med drugimi poročili deželnega odbora, ki priporoča ustanovitev meščanske šole v Žalcu. Poročilo obsega tudi besedilo tozadevnega zakona, ki se naj pa predloži cesarju v potrjenje šele tedaj, ko se dobijo sredstva vsled državnih predkazov ali z zvišanjem doklad. Ta določba je sicer nekoliko hudomušna, ker je iz iste spoznat kopito, češ, če hočete šolo, glasujte za zvišanje doklad. Če bi bili Slovenci pred tremi leti slednji zahtevi pritrdili, dovolili bi bili Nemci z obema rokama še več nego meščansko šolo v Žalcu. Prihranila bi se pa bila ogromna škoda, kar je izostalo nad 1 milijon kron brezobrestnih posojil za vinogradnike in več milijonov kron podpora za ukrajine ceste vsled trme klerikalcev, ki so pa danes tako krotki, da Nemcem iz roke zobajo.

Tudi danes so socialni demokrati nekoliko markirali opozicijo in zafkrivali Nemce in slovenske kler-

ikalce zaradi sklenjenega premirja, h kateremu pa socialni demokratje niso bili pripravljeni.

Tudi slovenska napredna stranka o tajni pogodbi ni podučena, toda poslanec dr. Kukovec je v ponedeljkovi seji zavzel tozadevno drugačno stališče, nego socialni demokrati, ki se še zategadelj vedno kujaajo. Dr. Kukovec je namreč v svojem govoru o zadolžitvi dežele izjavil, da ga skrivnosti dogovora ne zanimajo in da je vesel, da o njih nič ne ve, ker mu je svoboda ravnanja ljubša nego tajnost tega dvomljivega dogovora. Da bi Nemce v zadrego spravil, je v današnji debati socialni demokrat Resel govoril, da Zalec ni dovolil slovenski, nakar mu je dr. Kukovec ob splošni veselosti zaklical: »Poznanje krajev nezadostno!« Blamažo bi si bil Resel lahko prihranil, če bi se ne bil tako nerodno dotaknil prepovedanega sadja.

Tudi pri določitvi dnevnega reda za prihodnjo sejo je bilo precej živahnosti. Glasovati se ima namreč pri isti o draginskih dokladi za učitelje, pred točko pa o zvišanju doklade na pivo, da se zasigura tozadevni dohodek. Razumljivo je, da se socialni demokrati branijo z ozirom na delavstvo proti temu davku. Tozadevni predlog o spremembi dnevnega reda je bil po govorih poslanca Resla in dr. Schachera seveda odklonjen. Pričakovati je pa vsaj poskus obstrukcije socialnih demokratov pri sklepanju o zvišanju doklade na pivo, saj je že v finančnem odseku Resel dve uri o tem govoril.

Danes je bila prebrana udi interpelacija poslanca dr. Kukovca o premeščanju nadučiteljev Knafliča in Pulka iz navideznih službenih ozirov, v resnici vsled spletke dr. Jankoviča in »celi deželi objektivnega« dr. Vrstoška. Z ozirom na blamažo, katera je zadela deželni šolski svet pri upravnem sodišču v ti zadevi preteko soboto, se pojasnilo napeto pričakuje.

Nova brambna reforma.

Med vladama je prišlo do sporazuma glede brambne reforme. To je zadnja novost v tem vprašanju, ki je brez dvoma za avstrijske davkoplačevalce največje važnosti. Če izvedemo sedaj, da se je določilo zvišanje na 31.300 mož, je edina tolažba, da se vladi nista zedinili na še večje zvišanje, ker bi se končno zgodilo vendar vse, kar bi zahtevala vlada, ne oziraje se na življenske potrebe izmozganega avstrijskega prebivalstva. Od zgoraj omenjenega zvišanja odpade 16.500 mož na skupno vojsko, 1500 mož na vojno mornarico, 7300 mož na avstrijsko in 6000 mož na ogrsko domobranstvo. To zvišanje ima namen izvršiti sledeče:

1. Zvišanje mirovnega stanja stotnij v obmejnih pokrajinah, ker se je baje pokazalo, da bi pri takem zvišanju ne bilo treba, kadar zapiha kak veter čez mejo, poklicati rezerviste pod orožje. To je zelo lepo rešeno, gotovo pa je, če bo kak Srb ali Črnogorec prislil albanškemu roparju zaušnico, da bodo morali naši rezervisti še vedno imeti pripravljene culice, da gredo na letovišče v Bosno, Hercegovino in Slavonijo.

2. Izboljšanje razmer pri oddelkih s strojnimi puškami.

3. Povišanje števila moštva pri artileriji, kavaleriji in tehničnih če-

kega posebno aromatičnega sadu, ki je pol jagoda, pol malina. Prodajajo pa le velike vrtnarske jagode, naših planinskih gozdnih jagod nisem videl, dasi je na Finskem baje vse rdeče od njih. Kakor skoro vse, je tudi sadje v Peterburgu silno drago. Ob Njevskem stoji moderna, velikanska granitna palača delikatesne trdke bratov Jelisjevih; celo prtilčje tvori eno dvorano, v kateri so najokusnejše stvari kakor v kaki razstavi nakupičene na dolgih mizah; na enem koncu šunka in klobase, druge zopet ribe in kavijar, potem bomboni in pecivo in zlasti lepo je sadje. Deset prav lepih, debelih breskev v košarici stane 8 rubljev. Nekoč sem tam »pomagal« svoji teti nakupiti par stvari za obed; račun je bil 35 rubljev! Kupili smo tudi malo moskovske šunke. Je prav dobra, malo preslana. Je se pa na Ruskem, kakor v anglosaških deželah, tako, da je glavni obed proti večeru. Zjutraj smo dobili belo kavo z raznim pecivom, maslom in medom. Opoldne zajetek, obstoječ iz kake mrzle in gorke jedi ter deserta, ob pol sedmih zvečer je bila »velika žlica«; predno smo šli spat — in tam se hodi vedno pozno v posteljo — smo pili še čaj, jedli maslo na kruhu, domačini pa najraje »prosto kvaše«, t. j. kislo mleko. Če bi bil dolgo tam ostal, bi bil prišel domov rejen kakor kak prelat.

Dr. M. Zarnik.

(Sledi VI. članek.)

tah. Pravijo, da je sila potrebno zvišanje števila topov, ker ima Nemčija 60 do 80, Francoska 72, Rusija pa 64 topov pri pehotni diviziji.

4. Domobranstvo naj se spravi na isto višino kakor armada, da ne bo ljubosumnosti med častniki in da si ne bodo mogli med seboj očitati, češ, ti imaš za pet soldatov manj kakor jaz. To bo seveda prav izdatno podporlo slogu med armado in domobranstvom, kar mora seveda avstrijskega davkoplačevalca strahno veseliti.

Da se vse to ne bo zgodilo naenkrat, marveč šele tekom treh do petih let, je zopet stvar, zaradi katere zahteva naša vlada lovorjev venec. Seveda vladi vse! pa če se avstrijski državljani v svoji redki fizičlovi juhi ne bo mogel naslanjati na divnem pogledu na lorberjev listek!

Tako daleč smo namreč že prišli, da bo avstrijska renta kmalu zastala za albansko in kaj nam pomaga potem teh 31.000 novih vojakov, če pa v slučaju vojne ne bodo imeli skorje kruha! Z okostnjaki v soldaških hlačah domovini ni nič pomagane in če bo pošiljal rezervist svojo lenungo ženi in otrokom domov, da si kupijo kruha, bodo parade brez svetlih čevljev in zapeljivo se blesteh čih knofov.

Deželni zbori.

Tirolski volilnoreformni odsek je svoja dela toliko pospešil, da mu je treba samo še napisati paragrafe. Potem bo imela zbornica čast sprejeti novi zakon, cesar pa bo zakon sankcioniral šele po Novem letu. Tirolcem se torej ne mudi tako, kakor našim klerikalcem; — dobro znamenje, — gotovo v kasah še ni take suše, kakor pri nas! Sicer pa sta si Tirolec in kranjski klerikalec močno sorodna, saj bodo tudi tam fretarili s proračunskim provizorijem.

V solnograškem deželnem zboru so sprejeli zakon o volilni dolžnosti.

Gališki deželni zbor seveda še vedno ne more priti skupaj, tolažijo se pa, da se bo morda sestal po Vseh svetih za štiri ali pet sej, da se konstituira, izvoli permanentni volilnoreformni odsek in sklene zasilno posojilo.

Volitve na Dunaju.

Sodni dan! Framazonstvo na tleh! Sijajna zmaga križa! Na Dunaju se dela dan, kamor pogledaš, je vse — črno! To je bil včerajšnji dan za dunajske krščanske socialce, dan veselja, ko se jim je posrečilo v kompromisu z nemškimi nacionalci in z nasilstvi in pritiskom primanevirati za svojega kandidata dr. Mataja 9015 glasov, med tem ko se je socialni demokrat z 8455 glasovi izognil nesreči, da bi moral trgati hlače v parlamentu! Svojo zmago so krščanski socialci z nacionalci primerljivo praznovali, da so obljubljali Židom vislice in peli cesarsko pesem in »Die Wacht am Rhein«.

Novi panamski škandal na Ogrskem.

Kakor smo že poročali, se ogrski politični in finančni krogi bavijo že doli časa z vprašanjem, je-li bo dobila Splošna transportna akcijska družba od Tiszovega kabineta koncesijo za hazardno igralnico na otoku Sv. Margarete v Budimpešti. Dali časa se že govori, da Tisza ne misli dati te koncesije. Omenjena družba se čuti za oškodovano, ker je že pred daj časa, še za časa Lukacsevega ministrstva, izplačala v svrhu, da dobi to koncesijo, ogrski vladni stranki en in pol milijona kron za volilni fond, kakor tudi nekaterim prvakom vladne stranke po 500.000 kron.

To akcijo je vodil ministrski predsednik pl. Lukacs sam, ki se je v pisni pogodbi napram družbi zavezal, da za ta milijonska izplačila vladni stranki dobi družba koncesijo za ustanovitev igralnice. Pl. Lukacs je celo preskrbel to, da bi bil v slučaju, če bi on hitro umrl, državni tajnik zavezan izročiti akcijski družbi podpisano koncesijo, ki je pripravljena v Lukacsevi pisalni mizi.

Po padcu Lukacsevega kabineta so obiskali trije člani ravnateljstva te družbe, med njimi tudi zet barona Fejervarya, Karel grof Kornis, kot predsednik družbe, bivšega ministrskega predsednika pl. Lukacsa ter ga vprašali, kaj da bo z obljubljenom koncesijo. Lukacs je odgovoril: »Poskrbel sem za to, da bo moj naslednik izpolnil obveznost napram vaši družbi. Grof Tisza se je zanimal za vašo zadevo, ko je bil še predsednik poslanke zbornice in ko sem bil jaz šef kabineta.« Par tednov na to je šel eden izmed članov predsedništva v tujnino, da bi tam placiral del nove emisije akcij. To pogajanje je dovedlo do re-

zultata in z nekim konzorcijem v Bruslju je bila sklenjena ugodna pogodba. Kmalu nato pa je konzorcij sporočil budimpeštanski družbi, da je dal potom belgijskega poslanstva na Dunaju predložiti grofu Tiszi vprašanje, je-li zajamčena ugodna rešitev koncesije, nakar je grof Tisza baje odgovoril, da koncesije ne dovoli in da ne sprejema obveznosti Lukacsevih.

Akcijaska družba se je nato obrnila na vladno stranko, naj ji vrne poldrug milijon kron in pa ostale milijone, ki so jih dobili posamezni člani vladne stranke. Ta korak je pa do danes ostal brez rezultata. Denarja niso vrnili ti ogrski panamisti. In tako je zopet dokazano, da živi Tiszov kabinet, ki se le malo razločuje od Lukacsevega, ne le moralno, temveč tudi finančno od umazane dedščine po Lukacsu. Tako ne pride madžarska vladajoča klika iz blata. In če pogledamo te umazane razmere na Ogrskem, tedaj moramo nehoti priznati, da nismo na Kranjskem prav nič na boljšem. Grof Tisza s svojimi trabanti je najboljši učitelj in vzor našim klerikalcem.

V noiskih za krivci.

(Dopis.)

Sofija, 12. oktobra.

Ozračje pri nas se je jelo polagoma bistriti. Ljudje so pričeli polagoma uvidevati, da bolgarske nesreče niso toliko krivi zunanji sovražniki, kakor v prvi vrsti oni faktorji doma, katerim je bila izročena usoda bolgarske države.

Javno mnenje je jelo sedaj razmišljati o vzrokih nesreče in iskati krivce, ki so zagrešili katastrofo, ki je spravila Bolgarijo na rob, malodane popolnega propada.

»Slovenski Narod« je o tem vprašanju razpravljal že pred tedni in s prstom pokazal na tiste, ki so zakrivali bratomorno vojno ter s tem spravili Bolgarsko skoro ob vse sadove sijajnih zmag v borbi proti Turkom.

Da so bile te vaše informacije absolutno točne, to dokazuje polemika, ki se je sedaj razvila v bolgarskem časopisu o vprašanju, kdo je zakrivil vojno s Srbijo in Grško.

»Slovenski Narod« je označil za glavne krivce generala Savova, odnosno onega, v čegar rokah je bil Savov kot poslušno orodje.

Ta trditve odgovarja povsem resnici, kakor je razvidno iz članka, ki ga priobčuje v »Miru« poslanec dr. Boris Vazov pod naslovom »Državni prevrat in odgovornost zanj«.

V tem članku piše med drugim: »Vlada Ivana E. Gešova je bila odločno proti vsaki vojni, a še bolj proti vsaki avanturi«.

Dne 29. maja 1913 je sprejel car drugača za drugim vse načelnike opozicijskih strank, ne da bi bil o tem obveščen ministrski predsednik Gešov. To je bil predznak, da se pripravlja ministrska kriza. Izkazalo se je, da so vsi načelniki opozicijskih strank svetlovali carju, naj prične vojno. Imeli so to pravico, toda za te svoje svete morajo nositi tudi popolno odgovornost. Med onimi, ki so carju nasvetovali vojno, je bil tudi bivši ministrski predsednik in načelnik demokratske stranke dr. Malinov, ki je to par dni kasneje sam priznal takratnemu finančnemu ministru Teodoru Teodorovu, poudarjajoč, da bi se nikdar ne bil izrekel za vojno, ako bi bil poučen o dejanskem položaju.

Z demisijo ministrskega predsednika Gešova je car dobil svobodne roke, da si lahko izbere za svetovalce take, ki so bili za vojno in za avanture. Toda kriza se je končala s tem, da je ostal na krmilu isti kabinet, samo s to razliko, da je dr. Danev prevzel mesto ministrskega predsednika.

V novem kabinetu so imeli prijatelji odstopivšega ministrskega predsednika Gešova, fanatizirani za mirno razrešitev vseh sporov, večino.

Kabinet je bil sestavljen z izrecnim programom, da se morajo vsi spori zavezniki rešiti na miren način. Sicer pa je bila oseba finančnega ministra Teodora Teodorova v tem kabinetu živ protest proti vsaki misli na kako avanturo.

Za hrbotom te vlade je izdal generalisimus Savov dne 19. junija 1913 pod št. 5327 ukaz generalu Ivanovu, naj vse potrebno ukrene, da napade in osvoji Solun.

Dne 27. junija 1913 je izdal Savov pod št. 23 vsa potrebna navodila za vojno proti Grški in Srbiji.

Dne 29. junija 1913 pa je izdal general Savov zapoved pod številko 5596, v kateri je odredil med drugim: »Izvršite na nanjenergičnejši način napad pri Leferi in Čajazi in vztrajajte neomahljivo na teh postojankah... Jutri bo četrti armada generala Kovačeva na vsi črti napadla srbsko vojsko.«

Drugi dan, dne 30. junija 1913, je generalisimus izdal pod št. 5647 novo zapoved, v kateri je pojasnil, zakaj da je ukazal pričeti z vojnimi operacijami.

Čim je vlada dr. Daneva izvedela za povelja, ki jih je izdalo vrhovno poveljstvo, je zahtevala, da se ustavi vojne operacije, in je podala demisijo.

Kako je to, da je vrhovno poveljstvo pričelo z vojnimi operacijami, ne da bi za to vprašalo vlado? S kakšno pravico in pod čigavo odgovornostjo? Na noben način ni moglo to storiti pod odgovornostjo vlade, ki je odločno proti vojni!

Ne, pod temi pogoji ne more biti odgovoren za bratomorno vojno kabinet, ki je bil na krmilu 9. jun. 1913.

Odgovorni so oni, ki so, prezirajoč državne zakone, pričeli z avanturami. Krivo je vrhovno poveljstvo.

V nasprotnem slučaju bi morali priti do sledečega absurdnega zaključka: Vlada bi morala imeti svoje generale, ki bi bili pripravljeni nastopiti s svojimi divizijami proti generalom vrhovnega poveljstva in proti vrhovnemu poveljniku samemu.

Izvršen je bil torej državni prevrat, a izvršitelji tega prevrata se sedaj ne morejo skrivati za ministrsko odgovornostjo...

Izvajanja dr. Vasova se krijejo popolnoma z informacijami, ki jih je svoječasno priobčil »Slovenski Narod«.

Glavni krivec je general Savov in ni izključeno, da postavijo moža še pred vojno sodišče, seveda ako ga ne bo ščitila močna carjeva roka.

Kakor izpričuje proces proti polkovniku V. Petevu, je državna oblast že jela postopati proti neodgovornim oficirjem, zato se lahko tudi prihod, da bo ob koncu koncev nastopila tudi proti odgovornim voditeljem.

Pol stoletja Sokolstva.

Na slavnostnem zborovanju ob priliki petdesetletnice Ljubljanskega Sokla je čestital v imenu Srbov Ljubljanskemu Sokolu Srb dr. Srdjan Budisavljević v sledečem govoru.

Dragi bratje in sestre!

Tudi mi srbski Sokoli smo prihiteli v belo Ljubljano, da vam čestitamo k petdesetletnici ustanovitve vašega Sokola. Storili smo to tem rajši, ker vemo dobro, da vam je teh petdeset let vašega obstanka preteklo v marljivem, energičnem, vztrajnem in požrtvovalnem delu za našo sveto sokolsko stvar. Vaše delo, to smemo danes s ponosnim čelom reči, je prineslo mnogo uspehov ne samo za sokolstvo v Ljubljani, marveč za celo slovensko sokolstvo. Svest sem si, da ne govorim neresnice, če pravim, da bi slovensko sokolstvo danes ne bilo ono, kar je, da ni bilo Ljubljanskega Sokola. Da ste vi, bratje slovenski Sokoli močni, zmagoviti, ste pokazali na naši lanskimi sokolski olimpijadi v zlati Pragi, kjer ste si priborili prvo in tretje darilo.

Pa mi nismo prišli samo zato sem, da vam čestitamo k današnjemu vašemu slavlju, marveč smo prišli tudi zato, da vam povemo, kako globoko obžalujemo, da ni bilo mogoče, da bi bilo prišlo v preteklem letu, da vam čestita k petdesetletnici na tisoče in tisoče Sokolov iz vseh slovanskih krajev. Zakaj to ni bilo mogoče, to mi vsi dobro vemo. Če je bil morda vzrok tej zabranitvi bojazen, da se v tem velikem historičnem času ne pokaže pred celim svetom, da smo mi Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, ene misli, povemo onim, katerih se tiče, da nam morejo ne enkrat, marveč sto in stokrat zabraniti naše zlete, mi pa ostanemo vendar en narod, ker eno smo bili, eno smo danes in eno bomo v prihodnosti. Se vedno pa upam, da nam bo čez leto dovoljen zlet v Ljubljani. Če se to ne izpolni, naj ve in si dobro zapomni gospoda, ki o tem odloča, da je širok in velik slovanski in velik in prostran jugoslovanski svet in da bomo dobili mi čas in kraj, da se bomo vsi v slogi in edinstvu sestali. (Viharno pritrjevanje.)

Se enkrat vam, bratje, čestitamo, da ste nam zdravi, zdravi, zdravi!

Štajersko.

Iz Celja. Stavba novega poslopja za višjo gimnazijo, ki jo je dobila dunajska tvrdka Wayss, naglo napreduje in bo še pred zimo pod streho. — V domobranski vojašnici se je z nožem zabodel v srčno stran rekrut Franc Hofer, kmečki sin iz Semriacha na Srednjem Štajerskem.

Iz Celja. Pred okrajnim sodiščem se je včeraj v tajni obravnavi razpravljalo o znani tožbi mestnega policijskega stražmeštra Pretnerja proti bivšemu mestnemu odgonjaču Winkelhoferju. Slednji je bil po § 487. k. z. obsojen na 6 tednov zapor.

Premeščanje učiteljev iz službenih ozirov na Štajerskem pred upravnim sodiščem. Deželni šolski svet štajerski je bil lani Radoslava Knafliča, nadučitelja na Gorici prestavil iz službenih ozirov v Dobje brez vednosti okrajnega šolskega sveta Gornjegrajskega. R. Knaflič se je bil proti temu pritožil na naučno ministrstvo, ki je pritožbo zavrnilo. Zavrneni se je s slovensko spisano pritožbo zatekel k upravnemu sodišču, ki je dne 11. oktobra 1913 naredbe naučne uprave razveljavilo in izreklo, da pritožnik ni bil dolžan se naredbam podrediti. Naučno ministrstvo je pri obravnavi zastopal, ker njegovega premeščanja ni predlagala seja šolskega sveta, slovenske zmožni tajnik, ki je v zasebnem pogovoru omenil pritožniku slovensko govoreč, da Slovenci v svojih vlogah na naučno ministrstvo redko uporabljajo svoj materni jezik. Premeščanje se je zlasti radi tega razveljavilo, ker ga je predlagal okrajni glavar baron Müller natihoma brez seje okrajnega šolskega sveta. Podobnih premeščenj je bilo lani v deželi več, no zdaj se je to nezakonito ravnanje deželnemu šol. svetu zaježilo, premeščenim pa se je izvojevala moč, zahtevati povrnitev vse škode, ki se je komu s tem povzročila. S to razsodbo so se zavarovale pravice učiteljstva in okrajnih šolskih svetov na Štajerskem, a na Kranjskem le tedaj, če obsega tozadevni zakon za Kranjsko enake določbe kakor oni za Štajersko. Toisto velja za vse ostale dežele tostranske državne polovice. Razsodba se bode v „Učit. Tovarišu“ dobesedno priobčila.

Ormoški okrajni zastop — ne bo mogel delati, ker središki občinski odbor ni hotel voliti svojih zastopnikov. Središčani so vodili, kakor se nam piše pri tem koraku prilično sledeči razlogi: »Pred vsem je trg Središče nezadovoljen z odmero števila svojih zastopnikov. Prava (ne fingirana) davčna moč mesta Ormoža napram oni, ki jo ima trg Središče, ni toliko, da bi se dalo Ormožanom 5, Središčanom pa samo 3 zastopnike. S tako razdelitvijo se je nemški vpliv v ormoškem okrajnem zastopu silno povečal na škodo slovenske stvari. Dalje so se razmere v ormoškem okrajnem zastopu tudi še v slovenski večini tako izpremenile, da bi ne bilo pričakovati koristnega dela, osobito ne v prid spodnjemu okraju in trgu Središču. Dosedanji okrajni zastop se je smatral samo za gospodarsko korporacijo, ki nima namena niti volje delati kakršnokoli strankarsko politiko. V dokaz služi to, da so se volili v razne odseke in zastope vedno le spodobni možje brez ozira na njih politično mišljenje. Tudi sedaj so želeli vsi razumni možje v okraju, da bi se naj v skupini veleposestev in kmečkih občin postavili in izvolili skupni kandidati, porazdeljeni pravično in dejanskim razmeram odgovarjajoče po celem okraju. Na ta način bi se delalo enotno za celi okraj, slovenska večina bi ostala kakor doslej kompaktna in imponirajoča. Ali klerikalci so nahujskali osobito volilstvo zgornjega okraja z geslom: »Nobenega Središčana voliti!«; postavili so po tem geslu tudi svoje kandidate in z njimi zmagali. Očividno je, da bi prihodnji okrajni zastop delal proti spodnjemu okraju in osobito proti trgu Središču. Da se takim nezdravim razmeram pride v okom, trg Središče ne bode volil svojih zastopnikov. Krivda, da pride cesarski komisar, ne pade po vsem tem na Središčane, ki so želeli v ormoškem okrajnem zastopu vedno sporazumno in res slovensko delo, temveč na one neznane hujšake, ki so iz sebične častiželjnosti ter strankarstva to delo lahkomišljeno onemogočili. Posledice si naj pa oni zaslepljeni volilci, ki so hujškanju proti Središčanom verjeli in ga poslušali, samim sebi pripišejo.« Prav je tako, Košarji in nekateri duhovniki ne bodo komandirali ormoškemu okraju! Zabavno bo sedaj gledati dolge nosove klerikalnih »zmagovalcev«!

Razpisano je mesto učitelja ali učiteljice na dvorazredni ljudski šoli v Ožimju pri Kozjem, 3. plačilni razred. Prošnje do 3. novembra.

Koroško.

Osumljen požiga. Okrajnemu sodišču v Sent Vidu so izročili posestnika Ferdinanda Petručnika iz šentviške okolice, ker ga sumijo, da je zažgal iz maščevanja posestvo svo-

jega svaka Ivana Koglerja.

Mlad žepni tat. Na sejmu v Volšperku so zasačili 16letnega posestnikovega sina Franca Pavliča, ko je ukradel hlapcu Andreju Grasslerju iz žepa uro z verižico, vredno 20 kron. Ujeli so ga pri mostu in ga odpeljali na sodišče. Pri žepni preiskavi so našli pri njem še eno srebrno uro. Fant je priznal, da je ukradel to uro pred 14 dnevi nekemu neznanemu pijancu.

Zagonetna smrt. V hlevu posestnika Farla v Sent Vidu ob Glini so našli mrtvega hlapca Ivana Springerja. O njegovi smrti ne vedo še nič gotovega. Nekateri trde, da ga je pobil z vilami delavec Matija Kenčnik, s katerim sta se prejšnji večer prepirala. Kenčnika so zaprli, on uboj odločno zanika. Drugi pa so mnenja, da je Springerja ubil konj v hlevu.

Aretacija dveh nevarnih vlomilcev. V zadnjem času so se v Celovcu vedno bolj množili manjši vlomilci. Samo od zadnje sobote do ponedeljka je bilo izvršenih 7 vlomov. Policija ni nikakor mogla priti vlomilcem na sled. Končno je zvedela policija, da leži v deželni bolnici nek sumljiv dečko Šporn, ki je ranjen na roki. Vsak dan ga obiskuje njegov tovariš, ki tudi ne vzbuja posebnega zanimanja. Posrečilo se je stražnikom, da so aretirali oba neznanca, ravno ko sta hotela zapustiti bolnišnico. Po hudem boju v stražnici so jih uklelili in izročili sodišču. Preiskava je dognala, da je dozdevni Šporn oni Jereb iz Podgorja, ki je pobegnil meseca julija iz prisilne delavnice v Ljubljani. Njegov tovariš pa je znani Pavlič, ki je pobegnil iz zaporov v Cirkovcu. Oba sta se potikala delj časa po Kranjskem, Koroškem in po Štajerskem, kjer sta izvršila nebroj vlomov, napadov in tatvin, nakar sta se napotila v Srbijo. Ker jih tam niso pustili čez mejo, sta se vrnila na Koroško. Izvršila sta nato zopet nebroj tatvin in vlomov po deželi in v Celovcu. Pri njih so našli veliko v Celovcu pokradenih vrednosti.

Primorsko.

Goriški deželni zbor. V ponedeljkovi seji goriškega deželnega zbora so bile prečitane sledeče interpelacije: Glede razširjenja meroizkusa urada v Krmini in glede ustanovitve meroizkusnega urada v Ajellu in glede regulacije reke Avče, (poslanec Ponton); glede naprave telefonskega omrežja v Vipavski dolini (posl. Kovač); glede imenovanja rednih članov in primorske zdravstveni svet in glede odškodovanja bratov Antona in Ivana Krivica za odstopivši svet za cesto Sv. Lucija-Kobarid (posl. Gregorčič) in interpelacija glede imenovanja učiteljskih moči na slovenski gimnaziji v Gorici (posl. Roje). Roje je tudi ostro kritiziral postopanje vlade pri odpuštitvi dosedanjega ravnatelja združenih gimnazij dr. Bezjaka.

Nemška vsiljivost in brezakti- nost. Svoječasno se je ustanovilo v Gorici železničarsko pevsko društvo pod imenom »Gesangverein der Staatsbahner in Görz«. Društvo je bilo nepristransko, v društvu so bili včlanjeni Nemci, Slovenci in Italijani. Tega društva so se hoteli Nemci popolnoma polastiti in pripraviti Slovence in Italijane do tega, da bi jim tlačnili v društvu in pomagali delati v svenemško reklamo. Pred vsem so šli in premenili naslov društva v »Deutscher Gesangverein der Staatsbahner in Görz«. Nato so priredili pod to novo firmo dne 7. sept. veselico ob priliki razvija zastave društva in so povabili na to izjavalno slavlje najbolj zagrizena nemška društva iz sosednjih nemških dežel. Ta veselica pa je izpadla zelo klavirno, kar posebno čutijo možniški pripravljalnega odbora. Seveda so se jim morali pod takimi pogoji in v očigled tej nemški nesramnosti izneveriti zavedni slovenski in laški železničarji. To društvo sedaj ne more najti niti prostora za svoj občni zbor. V soboto so se sešli ti nemški junaki »Pri treh kronah«, toda prišlo je toliko drugih gostov, da so se morali ti klavirni junaki umakniti. »Soča« piše tozadevno: Nemška nesramnost in predrznost na tuji zemlji se bridko maščujeta nad onimi, ki so hoteli osrečiti Gorico z nemštvom na debelo.

Goriška gostilničarska zadruga se je na svojem zborovanju, ki se je vršilo dne 10. t. m. odločno izrekla proti povišanju deželne naklade na pivo.

Tržaško kolesarsko društvo »Balkan« v Trstu priredi dne 26. t. m. III. dirko za jugoslovansko prvenstvo. Darila: 2 zlati, 4 srebrne polocene, 2 srebrni svetinji in trak za prvenstvo. Vpisati se je do 20. t. m. Dirka se bo ob vsakem vremenu. Proga: Prosek pri Trstu-Krmini in

obratno. Na Proseku bo koncert, razdelitev nagrad in ples.

Samooobdoba. Ivan Sancin v Šklednju je dobil pismo, da mu njegova dekla, 22letna Ivana Hvala vsak dan kaj ukrade. O tem pismu je zvedela in je zbežala. Skočila je iz strahu v bližnji vodnjak, v katerem so jo našli šele drugi dan.

V proslavo Verdijeve stoletnice so med drugim napadli tržaški Italijani tudi Narodni dom. Policija je napadalce razgnala in je 7 demonstrantov aretirala.

Izginil je 18letni Ivan Švab iz Sv. Križa pri Trstu. Švab se je ponesrečil ali na morju ali pa se mu je kaj drugega pripetilo.

Ponarejeni avstrijski bankovci iz Amerike. Na poti iz Amerike v Trst je pozabil v brzovlaku iz Milana v Benetke potnik I. razreda v kupeju zavoj, katerega je nesel sprevodnik na kvesturo. Tam so zavoj odprli in so našli v njem za 20.000 kron ponarejenih avstrijskih bankovcev. Policialci so nato gospoda, ki je zavoj izgubil, in ga na kvesturi aretirali. Pri njem so našli za 10.000 kron bankovcev, ki pa so pravi. Ponarejeni denar je bil namenjen za Trst, kjer ima neznanec, ki je Lah, gotovo tovariše razpečevalce.

Pobegli blagajniški sluga. Blagajniški sluga tržaške »Banca imobilare«, Ivan Fossa, je pred kratkimi pomeveril več za banko iztirjanih zneskov in je pobegnil. Izza avstrijske meje je pisal ravnatelju banke in ga prosil za odpustitve s pristavkom, da njegove pomeverbe ne presegajo 3000 kron.

Povratek rezervistov. V Trst sta priplula parnika »Vila« in »Triešte« last družbe »Dalmatia« in sta pripeljala iz Metkovića 191, odnosno 600 rezervistov, ki so prestavljeni v neaktivno stanje. Parnika so dirigirali v pomorski lazaret pri Sv. Jerneju, kjer ostanejo rezervisti v petdnevni kvaranteni.

Družinska tragedija. Pred nekaj meseci se je nastanil v Trstu pri družini Car v Valdirivo trgovec Nikola in Nikolaffi iz Blanceville. Pred leti je imel Nikola doma ljubavno razmerje z 33letno šiviljo Agato Ciarmidoro, katere mož je bil obsojen na 20letno ječo. Živela sta delj časa skupaj, mož je bil v zaporu, in sta imela tri otroke. Ostala pa jima je samo ena hčerka, ki je stara sedaj 7 let. Nikola in je v Trstu pozabil na svojo ljubico in je začel ljubavno razmerje s hišno Frančiško Zovi. Ko je Ciarmidoro to zvedela, je prišla v ponedeljek v Trst in je obiskala nezvestega ljubimca. Prišlo je med njima do hudega spora. Zjutraj sta se zopet začela prepirati. Gospa Carova je šla v njihovo sobo, da bi jih pomirila. Komaj pa je vstopila, je potegnil Nicolaffi samokres in ustrelil Ciarmidoro. Žena, zadeta v glavo, je ostala na mestu mrtva. Morilec je vrgel samokres v kot in je pobegnil. Carova je takoj poklicala policijo, ki je uvedla zasledovanje. O morilcu nimajo do sedaj še nobene sledi.

Tržaška porota. — Uboj v Podpeči. — Pomeverba 18letne zasebne uradnice. V ponedeljek se je vršila obravnavna proti 26letnemu Josipu Oleniku iz Podpeči pri Dekanih. Olenik zna samo slovenski, obravnava se je vršila s pomočjo tolmača. Obtoženec je obtožen, da je dne 15. avg. letos povodom cerkvenega žeganja ubil svojega tovariša Antona Bordona s tem, da mu je zagnal v glavo težak kamen, ki je prebil Bordonu lobanjo, kar je povzročilo smrt. Olenik dejanje prizna. Trdi pa, da se on ni tepel, marveč je hotel pretepače pomiriti. Pri tem ga je udaril Bordon tako silno na desno oko, da je padel po tleh. Med tem ko se je pobral je pograbil kamen in ga vrgel v Bordona. Nesrečen slučaj je bil, da je zadel kamen Bordona v glavo. On je videl, da je Bordon padel, takoj nato pa se je odstranil in je šel domov. Ob priliki aretacije je Olenik šele zvedel, da je Bordon umrl. Obtoženec s solzami v očeh, obžaluje svoj prenapljeni čin, h kateremu ga je dovedla huda razburjenost vsled udarca Bordonovega. Bil je tudi poleg tega še precej pijan. V očigled temu prosi milosti in obljubi da se popravi, da bo skrbel za nedolžne otroke pokojnega Bordona. Priče so potrdile deloma njegovo izpoved, deloma navedenja v obtožnici. Sodišče je stavilo porotnikom eno vprašanje v smislu obtožnice, dve vprašanji pa glede pijačnosti. Porotniki so potrdili vprašanje glede uboja z 9 glasovi, zaničali pa so s 7 glasovi vprašanje glede pijačnosti. Na podlagi tega pravoreka je obsodilo sodišče Olenika na 18 mesecev težke ječe. — V torek se je vršila obravnavna proti 18letni zasebni uradnici blagajničarki Vincencij Paveski zaradi hudodelstva pomeverbe tatvine. Paveska je obtožena, da je kot blagajničarka trdke Sletti pomeverila ob strank vplača-

ne zneske v skupni vsoti 2110 K 37 v in da je l. 1912 v ravno isti trgovini ukradla za 1914 K 83 v raznega blaga, kakor platna, namiznih prtov, brišac, namiznih prtov itd. Obtoženka pomeverbo in tatvino prizna. Trdi pa, da so jo k temu prisilile mučne razmere po smrti njenega očeta in pa njeni sorodniki, ki so vedno več zahtevali od nje. Soletiti je stavila predlog, da bi odplačevala škodo v mesečnih obrokih. Artur Soletti tudi, da je oškodovan za 4015 K 45 v in da mu obtoženka ni stavila pogoja glede mesečnega odplačevanja. Obtoženka mu je hotela pomeverbo prikriti, in on ji sedaj ne more odpustiti. Nato je bilo zaslišanih več prič, ki so potrdile, da je živela Paveska zelo skromno in da ni zapravljala. Nato je bila obravnavna prekinjena in se nadaljuje.

Sokolski zlet v Dubrovniku. V nedeljo se je vršil tu prvi zlet hrvatskih in srbskih Sokolov v Dalmaciji. Zleta se je udeležilo tudi več organizacij iz Bosne in iz Hercegovine. Na kongresu so se vršile velike manifestacije za jugoslovansko edinstvo.

Srečno srečanje. — Prijetno iznenadenje. Pred nekaj dnevi je srečal vpkoljeni srbski polkovnik Sava Dimitrijević na cesti na Reki kontroristinjo Elizabeto Katičevu. Mož je dekletu precej časa opazoval, nato pa je stopil k nji in se ji je predstavil. Povedal ji je, da jo je spoznal po fotografiji, ki mu jo je pokazal njen oče, večkratni milijonar Katič, ki je umrl pred 5 leti v Nišu. Njen oče je določil njega za izvrševalca njegove oporoke. Povedal je iznenadeni deklici, da obstoja njena dedščina iz več hiš v Belgradu in iz velikega veleposestva v okolici mesta. Mož je dal dekletu takoj več tisoč kron in potrebne listine, da se odpelje v Belgrad in prevzame dedščino.

Vsi na shod!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke priredi
v četrtek, 16. oktobra 1913
ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma
javen
ljudski shod.

Na shodu poročajo vsi bivši ljubljanski dež. poslanci o zadnjem :: zasedanju deželnega zbora. ::

Dnevne vesti.

+ Slovenska ljudska šola v Kočevju. Včeraj se je vršila na okrajnem glavarstvu v Kočevju razprava radi ustanovitve slovenske ljudske šole v Kočevju. Zaslišati so se morali starši, ki so vložili tožbo prošnjo na deželni šolski svet. Kot zastopniki staršev so se udeležili razprave državni poslanec dr. Ravnihar, dr. Klepec kot namestnik dr. Rajha, in Ante Beg. Od 49 prosilcev jih je prišlo 18, ki so zglasili 35 šoloobveznih otrok. Od prosilcev, ki so zaposleni v rudniku, ni prišel nobeden. Na čevav pritisk, je znano. V tem oziru je vložena kazenska ovadba na držav. pravdnistvo. Ravno tako je iz v deželnem zboru vložene interpelacije znano, da so občinski redarji pustili stranke podpisavati izjave, češ, da odstopijo od svoje prošnje. To potrjujejo tudi včerajšnji graški listi, ki trde, da so bili staršem podpisani na prošnji za ustanovitev slovenske šole izjavljani, da so starši ob »zaslišanju« izjavili, da niti vedeli niso, kaj podpisujejo ter da so z ogorčenjem zavračali vabila za včerajšnje zaslišanje. Tudi trde graški listi, da so kočevski Slovenci podpisali neko okrožnico, ki se v njej izjavljajo proti ustanovitvi slovenske ljudske šole. Moramo si misliti, kako nasilstva so vporabljali in s kakim terorizmom se je vplivalo na slovenske starše. Zategadelj je poslanec dr. Ravnihar dal na zapisnik ostro izjavo, koncem katere predlaga, da se zaprosijo kazenski spisi od državnega pravdnistva o vloženi ovadbi, da se terja od kočevske občine omenjena okrožnica, da uvede glavarstvo strogo preiskavo glede imenovanja »zaslišanja« ter dostavljanja vabil slovenskim staršem po občinskih organih, da se predlože baje vrnjene dostavnice, da se izostali starši vnovič povabijo, ki naj jim glavarstvo dostavi vabila neposredno. Po tej izjavi, ki nanjo zastopnika mestne občine nista mogla drugega odgovoriti, kakor da jima ni znano, da bi se bile vršile nepravilnosti ob dostavitvi vabil, da pa nimata nič proti temu, če se starši vnovič vabijo, je vodja okrajnega glavarstva iz zaklenjenega predala izvelele vrnjene dostavnice, na katerih se je v resnici kontroliralo, da so bile na njih od roke občinskega redarja pisane izjave strank, češ da odstopijo od vložene prošnje. Tableau! Na dlan leži, da stranke teh izjav niso dale prostovoljno in še bolj verjetno je, da niti vedele niso, kaj podpisujejo. Zakaj kakor trdijo stranke, jim je redar samo dejal, da morajo vsled vabila priti na okrajno glavarstvo, da pa si lahko prihranijo to pot, ako podpisujejo izjavo. No, našla se bodo pota in sredstva, da se bode kočevsko občino, zlasti kadar posluje v prenešenem delokrogu, naučilo pravilnega in zakonitega ravnanja. Nismo na Koroškem!

+ Kočevski Nemci nesmrtno blamirani. Včeraj smo omenili poročilo graških časopisov (»Tagespost« in »Tagblatt«) o akciji za slovensko šolo v Kočevju. Brzobjavke v nemških listih so pripovedovale, da se je večina proslilcev pri uradnem zasliševanju izrekla proti slov. šoli, za nemški pouk in da se je cela vrsta podpisov izkazala za ponarejene. Ta brzobjavka je bila datirana iz Kočevja z dne 13., a izšla je ponoči zjutraj dne 14. t. m., dočim se je uradno zasliševanje pri okrajnem glavarstvu v Kočevju pričelo šele včeraj 14. t. m. ob 8. zjutraj. Torej so vedeli kočevski nemški poročevalci za izid uradnega poslovanja 24 ur preje, medno se je pričelo. Tako sigurni so bili, da bodo njihove hujškarje imele uspeh. Dobro, da so zastopniki slov. staršev zvedeli za nemške lumparije prej, kakor vsi Kočevjarji ter je g. dr. Ravnihar ob koncu zasliševanja predlagal, naj okrajno glavarstvo dožene, kdo je imel tako zasliševanje in kje se je vršilo. Ni namreč izključeno, da bi ne bili pri občinskem uradu izvršili samovoljno in protizakonito zasliševanje slov. staršev. Sploh je zastopnik g. dr. Ravnihar pri tej priliki razkril taka nasilstva občinskih organov in rudniškega oskrbnistva, da je zastopnik kočevske občine, tajnik Parubsky zdihoval, da je »sprachlos«. Več bo govorilo državno pravdnistvo v Novem mestu. Pri zasliševanju so vsi došli prosilci vztrajali pri svoji prošnji ter so se vsi podpisali izkazali za pristne. Slavno c. kr. okrajno glavarstvo je bilo pozvano, naj uvede najstrožjo preiskavo proti onim, ki so zagrešili znane lopovščine.

+ Poslanec Hladnik, saj ni res! V »Slovenca« zadnje sobote stoji, da je poslanec Hladnik zaklical poslanca dr. Tavčarju: Gospod dr. Tavčar, jaz sam sem vas slišal, ko ste rekli v županovi hiši v Zireh: Liberalcem groš, klerikalcem knof! To pa ni res. Gospod poslanec Hladnik, tega vi niste slišali nikoli samega dr. Tavčarja izreči, ker sploh na dotičnem shodu niste bili. Dr. Tavčar je izustil to frazo, katerih se tudi vi, oziroma vaša stranka oblikokrat v tej ali podobni obliki, a v tem smislu posluhuje za agitacije, pred hišo pokojnega župana Sedeja, eno leto po tega smrti začetkom septembra 1901 pred splošnimi deželnozbornimi volitvami, na katerem shodu pa vas g. Hladnik ni bilo in sploh nobenega duhovna, tudi proslulega, pozneje v Ameriko pobeglega žirovskega kaplana ne. Da, vi g. Hladnik ste bili na dr. Tavčarjevem shodu, ki se je vršil v hiši še tedaj živečega župana Sedeja za dopolnilno volitev po poslancu Lavrenčiču st. leta 1897. koncem oktobra. Na tem shodu pa ni bilo slišati nobene besede in se sploh ni nič govorilo o groših in knofih. Vi ste pač takrat veliko govorili o tedanji zvezi liberalcev z Nemci kot izdajalci slovenskega naroda. To pa vas nič ne ženi, da ste zdaj vi in vaša stranka ne samo izdajalci, ampak pravi grobokopi slovenskega naroda. Tedaj vi teh besed nikdar niste slišali iz dr. Tavčarjevih ust v Zireh, ker takrat niste bili navzoči. Po brali ste to obrano in sto in stokrat preoglojeno kost iz »Slovenca« ali sploh vaših poštenih listov, ali pa iz ust kakega dr. Lampeta, ki jo je glodal in obračal, kako bi se dala najbolje porabiti proti političnim nasprotnikom. In pozelelo se je še vam, da ste ugriznili še vi, da bi tembolj tehnili in da bi boljše držali med zobmi, ste pa rekli in se domišljujete, da ste sami to slišali. S tem pa niste ugriznili le kosti, ampak ste se še sami pošteno vgriznili v ustna, ker neresnico govorite vi in potem pa še »Slovenca«, ko to piše. Pribito in lahko tožite: Vi tega sami niste slišali, ker na shodu niste bili.

+ Najnovejši klerikalni obrekovalec Ciril-Metodove družbe. Iz Novega mesta se nam poroča: Tu imamo odvetniškega koncipijenta dr. Ogrizka, ki že nekaj časa obrača nase pozornost, vedno s takimi stvarmi, ki se jih navaden človek sramuje, klerikalcu pa pomagajo naprej. Posl. Jarc je tega dr. Ogrizka vpeljal s tem, da ga je jemal seboj na

shode. Zdaj je dr. Ogrizek že tako znan, da kar sam nastopa in vse očitneje kaže, da hoče priti naprej. V nedeljo, 5. t. m. se je ta nova klerikalna zvezda pojavila tudi v Smihelu, kamor so Zlogarjaši sklicali občni zbor »Slov. Straže«. Na tem zborovanju je kot glavni govornik nastopil dr. Ogrizek, ki se je predzrnil nesramno napadati tudi našo Ciril - Metodovo družbo. Na uvodnem mestu zadnje številke »Dol. Novice« najnovejši ta obrekovalc ne imenuje naše družbe s polnim imenom — morda se je fantič le zbal svojega šefa in njegove za Ciril-Metodovo družbo poštvalno delujoče gospe soproge. Ampak ves napad tudi brez izrecnega imena govori jasno, da ima obrekovalc v mislih le našo Ciril - Metodovo družbo. V tej dolenjski cunji, v kateri poleg Zlogarja zdaj le še Ogrizek zavija svoje umazano katoliško moralo, bemo med drugim tudi to-le nesramost: »Za slovensko ljudstvo torej gre in če zbere liberalna stranka še toliko milijonov za narodno obrambo, na drugi strani pa propagira nevero in z njo združeno nemoralnost, so vsi milijoni vrženi v vodo. Kaj bi nam pomagalo, če bi morda liberalci rešili na tisoče slovenskih duš iz nemčurskega žrela, ako jih pa ravno isti milijoni izročajo verskemu indiferentizmu in z njim združenemu telesnemu propadu?« — Kot »dokaz« za to svojo nesramno obrekovalstvo navaja francoski narod, katerega propast po dr. Ogrizkovi teoriji povzroča »verska indiferentnost in z njo združena moralna propalost.« In po tem »dokazu« zagreši še eno nesramno laž: »Liberalci so v zadnjem času v nešteti slučajih dokazali, da oni niso sposobni reševati slovensko ljudstvo, ker so pisali po svojih časopisih na najostudnejši način in prostaško kršili vse zakone morale... In »to so vzroki, ki so rodili »Slovensko Stražo«, ki hoče naše ljudstvo braniti ne le pred nemškimi nasiljem, ampak ga hoče obvarovati tudi pred drugo večjo nevarnostjo, pred moralno propalostjo... Če se je Ogrizek preveč vtopil v moraliko profesorja teologije in morale »zvestega Janeza« dr. Kreka, da tako okrog sebe meče z moralno propalostjo, je to njegova stvar. A naša stvar pa je, da nam bo, kakor je tudi javno zagrešil obrekovalje, da naša Ciril - Metodova družba propagira »nevero in z njo združeno nemoralnost«, javno donesel za to svojo trditve dokaze. Za enkrat pa mislimo, da je to največja moralna propalost za človeka, ki hoče biti vzor-katoličan, če brez dokazov na tak način proti Ciril - Metodovi družbi hujska v krogu ljudi, med katerimi je to govoril in ki berejo katoliško cunjo »Dol. Novice«. Koliko pa je vredna gorečavost tistega dr. Ogrizka, ki nam očita verski indiferentizem, naj služi sledeči dogodek v pojasnilo: Po vseh cerkvah je zvonilo poldne. Po cesti gresta dva duhovnika (eden med njima višji cerkveni dostojanstvenik). Tik za njima pa pride iz neke zelo katoliške gostilne nek velik »goreč« katoličan, pod pazduho je nosil »Slov. Narod« in »Slovenca«. Čim se duhovniku odkrijeta in molita, je ta »goreč« katoličan naenkrat očividno nalašč zastajal za njima — pokrit. Dokler sta duhovnika molila, je goreči katoličan za njima počasi stopal, kakor bi ga bilo sram, da je pripadnik tiste vere, v imenu katere duhovnika javno kažete svoje prepričanje. Kakor hitro pa sta duhovnika spredaj odmolila in se pokrila, glej, to nenadno izpremembo. »Goreči« katoličan zadaj njih jo hitro pobere za njima, se napravi, kakor bi bil tudi on javno pokazal svojo katoličanstvo, ko je po vseh cerkvah zvonilo poldne in ju spoštljivo pozdravi. Duhovnika sta ga sprejela kot enega svojih »verno - udanih« in višji duhovnik ga je celo povabil na poznejše svidečje. — V Smihelu je bilo »žeganje« in velika pojedina »božjih namestnikov... Ta »goreči« katoličan je bil slučajno tisti dr. Ogrizek, ki Ciril-Metodovi družbi očita, da propagira nevero in verski indiferentizem in to se je zgodilo ravno tisto nedeljo popoldne, ko je 3 ure pozneje isti dr. Ogrizek namesto, da bi bil šel k popoldanski božji službi, šel raje na občni zbor »Slov. Straže«.

† V idrijskih »Slovenčevih« novicah navaja dopisnik iz poročila kranjskega deželnega odbora o deželni zgradbi, oziroma prispevkih dežele k zgradbam v idrijski okolici podatke o izvršenih, oziroma nameravanih javnih delih. Res je nekaj prispevala dežela, a klerikalni dopisnik naj bi tudi navedel številke o dokladah, ki jih je idrijski okraj vplačal v deželno blagajno v zadnjih letih, pa bi se spoznalo, da je pravzaprav deželni prispevek majhen za javna dela v idrijski okolici, zlasti če upoštevamo prispevke za že izvršena dela,

kajti nameravana dela bodo najbrže le obljubljena pred volitvami. To posebno velja za kanomeljsko cesto. Že lansko leto so klerikalci z vslovesnostjo zatrjevali, da se prične graditi, nato so svojo obljubo odgovorili za letošnji spomlad, a tudi ta je minula, ne da bi se bilo pričelo z gradbo okrajne ceste iz Spodnje Idrije v Kanomljo. Kmetje po kanomeljski dolini so postali že nezaupni napram klerikalnim obljubam, zato je bilo pač treba poudarjati klerikalne obljube znova. Z novimi volitvami v deželni zbor se mudijo, zato morajo tudi klerikalci hitei s poudarjanjem svojih zaslug za idrijsko okolico. Klerikalni dopisnik našteva prispevke za javna dela v idrijski okolici, kaj pa je dežela dala za mesto Idrija, to pa je pozabil povedati. In vendar bi to v idrijskih novicah opravičeno in predvsem smeli pričakovati. Dežela ni izdala za Idrijo niti vinarija, zato tudi previdno molče. Idrijske klerikalce bolj zanima klerikalna okolica, kakor pa njih rodno napredno mesto. Razni Kavčiči, Kristani, kaj radi besedičijo o gospodarstvu idrijskega mesta, a da mesto Idrija prispeva na leto v deželno blagajno nad 80.000 K deželne doklade, in ne dobi ničesar od dežele, to jih kaj malo briga. Tu preneha njihovo ogorčenje proti plačevanju doklad, oni le ne marajo plačevati občinske doklade, ki res vsa prihaja v korist občanarjem. Zato pa je treba delovanje teh mož prav presoja!

† Odvetniška vest. Dr. Adrijan Zupančič, sin šolskega svetnika gosp. Vilibalda Zupančiča, je napravil dne 11. oktobra t. l. v Gradcu odvetniški izpit.

† Šolska vest. Dr. Ljudevit Hauptmann, profesor na realni v Fürstenfeldu je bil imenovan na državno realno v prvem okraju dunajskem.

— Umrl je snoči major v pokopju Matija Zitterer vitez Casa Cavalchina 87 let star. Pokojnik se je udeležil raznih bitk v Italiji in se je v vseh teh bitkah izredno odlikoval. Pokojnik je bil dober Slovenec in zvest pristaš narodno - napredne stranke. V času po potresu je bil vitez Zitterer član občinskega sveta ljubljanskega. Pogreb bo jutri ob 3. popoldne. Vrlemu možu bodi ohranjen blag spomin!

— Šestdeset let zdravnik. Danes obhaja vpokojeni železniški zdravnik gosp. Iv. Thomitz šestdesetletnico svojega zdravniškega delovanja. Čeprav je gosp. Thomitz star že nad 83 let, je še vedno čil in krepak.

— Iz občinstva. Po Ljubljani se izreka splošna želja, da naj bi ljubljanski »Sokol« ponovil svojo javno telovadbo. Mnogo občinstva je moralo v nedeljo oditi, ker ni dobilo več vstopnic. Zlasti se izreka želja, da bi se ponovili telovadni plesi, ki so pri javni telovadbi izzvali največje občudovanje.

— V prazno stoletnice bitke pri Lipskem bo v petek na predvečer vojaški mirozov. Ob pol 9. zvečer bo vojaška godba igrala pred magistratom. V soboto ob 9. dopoldne bo v Zvezdi vojaška maša.

— Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani opozarja še enkrat vse člane načelnstva in prijatelje obrtniškega stanu na častni večer, ki ga priredi jutri v četrtek zvečer v posebni sobi restavracije gosp. Fr. Kavčiča na Privozu na čast svojim častnim članom in vabi tem potom še enkrat k častni udeležbi.

— Vprašanje na k. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu. Prijatelj našega lista nam piše: Pred prilično enim letom sem odposlal dopisnico na trdno Fran Zednik, Malin. Dopisnica mi je bila vrnjena z opazko, da je pošta Malin neznan. Dokazal sem lansko leto poštenu uradu z dopisnico, ki sem jo dobil iz Malina, da obstoji poštni urad Malin. In letos zopet isto! Dopisnica mi je bila vrnjena z opazko: »Post wo?« dasi je na dopisnici samo slovenski naslov in samo slovenska moja štampiljka. Ali nimajo v poštni ambulanci Trst - Dunaj nobene priročne knjige s seznamom pošt v Avstriji?

— Aeroplan nad Ljubljano. Včeraj nekako od 1. do pol 2. popoldne je krožil nad našim mestom aeroplan, ki se je naposled spustil na tla, kakor se je dalo iz mesta sklepati, na vojaškem vežbališču. Aeroplan se je dolgo časa zadrževal skoraj na enem in istem mestu in videlo se je, da je imel v zraku hud boj z vetrovi, predno je zamogel na zemljo.

— Zanimiva aretacija v Celovcu. Kakor poročamo na drugem mestu, se je posrečilo celovski policiji, da je prišla nevarna tatova, vlomila in napadala in sicer 31letnega Leopolda Jereba iz Podgorja, ki je pobegnil meseca julija iz ljubljanske prisilne delavnice, in 29letnega Ivana Pavliča iz Vodic na Kranjskem, ki je pobegnil iz sodnih zaporov v Cirkovcu na Hrvaškem. Poleg že omenjenih, na Koroškem in po drugih so-

sednjih deželah izvršenih vlomov in tatvin, sta ta dva vlomila tudi v kamniško glavarstvo, dalje sta izvršila znani napad pod Rožnikom in sta vlomila v tobakarno na južnem kolo-dvoru v Ljubljani. Nevarna tička bodo pripeljali po izvršenih preiskavah v Celovcu tudi v Ljubljano.

— Vreme se kaže, da hoče biti lepo. Temperatura je vsled burje silno padla, mrzlo vreme pa je čisto »kakor led«. Po vrhovih Grintovca in drugih višjih vrhovih je predvečerašnjim ponoči pobeli sneg, kar menda posebno provzroča izredno hitro premembo temperature. Vremenski proroki vedežejo, da je to znamenje lepe jeseni. Hočemo videti, koliko so vredne njihove »kunsti«.

Divljanje šulvereinskih otrok v Spodnji Šiški. Iz Spodnje Šiške nam pišejo: Že opetovano smo opozorili merodajne činitele, naj posredujejo, da se bodo otroci šulvereinske šole obnašali kakor ljudje. Odkar se je šola začela, ni več miru na cesti. Ti gojenci šulvereinske ponemčevalnice kriče in vpijejo, mečejo v slovenske otroke kamenje. In če nimajo drugega, nad čemer bi znesli svojo, v šulvereinski šoli pridobljeno kulturo, tedaj kamnajo pse. Opozarjamo državno policijo, naj nekoliko nadzoruje Kolodvorsko ulico, kadar drve šulvereinski otroci ven.

Most preko Save pri Sv. Jakobu je zaprt v veliko škodo prebivalstvu, ker je s tem oviran ves promet. Posestniki na desnem bregu Save imajo na oni strani polja, zlasti pa mnogo drv in stelje, a ne morejo preko reke, ker je most zaprt. In čemu je pravzaprav zaprt? Nihče tega ne ve. Most je bil zgrajen z velikimi stroški in v pokritje teh stroškov se je morala pobirati mostnina, ker se od privatnikov pač ne more zahtevati, da bi v most vtaknili svoj denar, ne da bi imeli upanja, da bi se jim ta denar tudi povrnil. Seveda, most je prometno sredstvo in bi ga morala pravzaprav zgraditi dežela ter ga dati prebivalstvu v uporabo. Če pa je bil most zgrajen od privatnikov in če se je izkazalo, da je most potreben, bi morala dežela storiti vse, da prepreči, da bi se ta most prometu zaprl, in ako ne drugače, s tem, da ga sama kupi. To bi bila najenostavnejša rešitev, za katero so se zavzeli tudi prizadeti posestniki, brez razlike političnega prepričanja. Deputacija teh posestnikov se je tudi zglasila pri deželnem odboru ter prosila, naj se vendar enkrat že reši pereče vprašanje šentjakobskega mostu. Deželni odbornik dr. Lampe je takrat možem vse obljubil in jim v potrdilo svoje obljube tudi segel v roko. Toda ostalo je vse pri starem in most je še vedno zaprt. Seveda, mar je dr. Lampetu za kmeta, kadar ga ne potrebuje, on se raje briga za elektriko na Gorenjskem. Toda deželnozbornske volitve so pred duri in gospodje bodo zopet potrebovali kmetijske glaso-ve. Stavimo, da bo takrat še sam Lampe prikreval v Sv. Jakob beracit za glasove. Takrat pa naj kmetije v Sv. Jakobu in okolici vržejo čez prag Lampeta in vsakega njegovega podrepanika!

Dajte delavcem zaslužen plačilo. Pod tem naslovom smo prinesli dne 26. septembra notico o Janezu Petelinu iz Notranjih gor. Janez Petelin je prišel danes k nam v uredništvo in predložil razsodbo, iz katere smo razvideli, da dotična notica ne odgovarja resnici in da je obdolžitev krive prisega neosnovana.

Iz zapora pobegnil. Iz zavarovalnega zapora pri novomeškem okrajnem sodišču je pobegnil neki Janez Sinkovec. Može je bil zapleten v civilno pravdo, kjer bi bil moral pod prisego izpovedati, kje ima shranjen denar. Ker pa se je upiral zapri-segi, so ga djali v zavarovalni zapor, iz katerega je pa tiček še tisti dan ušel.

Roparski umor pri Škofji Loki. K tozadevemu poročilu popravljamo, da se je izvršil omenjeni roparski umor v Zmincu v gostilni pri »Jurju«. Neznani ropar, katerega je videl samo petletni fant, je umoril Marijo Krajnikovo, ki gospodinjji svojemu bratu Mat. Dolencu. Ropar je udaril svojo žrtev trikrat po glavi in jo tako ranil, da so ji izstopili možgani. Ukradel je nato 90 kron in tri škatle cigaret. Umor in rop je izvršil ropar tako hitro in tiho, da ga ni slišal niti deček, katerega je nagljal ropar, ko je vstopil v sobo, niti teta, ki stanuje pod kuhinjo. O roparju nimajo še nobenega sledu.

Poštna tatvina v Podnartu. — Osterman prijet. Iz Celovca nam poročajo sledeče: V terek ponoči se je pripeljal iz Beljaka v Celovec z izvoščekom mlad mož, ki je vzbujal posebno pozornost vsled svoje potratnosti. Obiskal je več gostilen in je povsod plačeval za jed in pijačo celim omizjem. Zvečer je dobil neko spremljevalko, s katero je še nekoliko časa popival, nato pa se je zakopal z njo v mehke pernice neke ce-

lovške gostilne. Iz sladkega spanja ga je prebudila drugo jutro policija. Policiji je izpovedal mož, da se piše Osterman, da je pismonoša iz Podnarta in da je vzel svoji ženi denar, s katerim si je privoščil mal izlet po Koroškem. Brzjavno poizvedovanje pri orožništvu v Kropi je dognalo, da je Osterman poneveril na pošti v Podnartu 236 kron in pobegnil. Pri Ostermanu so našli še 130 kron.

Nesreča na železniški progi. Včeraj popoldne se je zgodila pri Ležečah velika nesreča. Poštni vlak, ki pride ob treh popoldne iz Trsta v Ljubljano, je pri Ležečah povozil brzjavnega mojstra Franca Gobanca iz St. Petra na Krasu. Zapušča ženo in več otrok. Ponesrečenec je bil doma iz Vodic na Gorenjskem.

Mitrovič kolere prosta. Kakor je kr. hrv. - dalm. zemaljska vlada z dopisom z dne 10. oktobra t. l. sporočila, se je proglasilo mesto Mitrovič glasom člena 9. pariške konvencije z leta 1903 kot kolere prosto, ker je od zadnjega obolenja, to je od 25. septembra t. l. prešlo 15 dni, ne da bi se bil v Mitroviču pojavil nov slučaj obolenja ali smrti za azijsko kolero.

Žepne tatvine na trgu se že dije časa pojavljajo, a ni bilo mogoče priti storilcu na sled. Tudi danes so bile na trgu pri kuretnini ukradene trem ženskam tri denarnice s približno vsoto do 50 K. Tržni stražniki so razne sumljive elemente neprestano nadzorovali, dokler se ni ptiček vendar ujel. Ko so bile tatvine ovadene, je tržni redar zadevo povedal uslužbencu rešilne postaje g. Antonu Zdraviču, ki je bil baš v obližju in gre le - temu zasluga, da je dolgotrajna doletela že vendar usoda. G. Zdravič je kmalu zagledal nekega okoli 16letnega mladeniča, ki se je sumljivo sukal okoli žensk in ga začel nadzorovati. V tem, ko so tržni redarji pazili vsi na svojem mestu, navedeni fant pograbi s kur-nika neki kupovalki denarnico ter jo hoče spraviti. V tem ga pa že zgrabi krepke Zdravičeve roke, nakar priskočijo na vrišč tržni redarji — in tiček je bil v rokah. Tajiti seveda ni mogel, ker je ukraden denarnico imel še v rokah. Navedenec je Ivan Bončar iz St. Vidu pri Ljubljani, ki je nedvomno izvršil tudi prejšnje tatvine. Pri sebi je imel tudi »npravstveno spričevalo«, namreč sodnijsko povabilo, s katerim ga vabi kazenski sodnik zaradi potepuštva. Izročili so ga policijskemu stražniku, da ga je aretoval.

Iz preiskovalnega zapora je pobegnil v Kozjem na Štajerskem 65-letni Matija Pachernig iz mariborskega okraja, kateri je tamkaj pričakoval svoje usode zaradi hudodelstva tatvine in goljufije. Kam jo je stari grešnik mahnil, še ne vedo.

Kinematograf »Ideal« Protea, učinkovita defektivna komedija v 4 delih in pa komična veseliga »Morric uhajač« s Princem v glavni vlogi vzbujata nepopisen smeh med gledalci in se vsakemu priporoča, ako se hoče dobro zabavati in od srca nasmejati, naj si ogleda ta spored. — V petek velikanski film. »Poslednji dnevi Pompejev«.

Poslednji dnevi Pompejev. O tem filmu piše dunajsko časopisje med drugim: Film sam je učinkoval izborni, ne samo kar se tiče izvrstnega igranja, nego tudi glede na takisto lepo kakor imponantno Jono gđ. Evgenije Fiori ter izbrano dobrega Glaucausa. Pohvaliti je tudi odlično in popolnoma na višku stoječo režijo. Izbrabjenje ogromnega materijala, dekorativnih sredstev, pokrajinske karakterizacije in zgodovine je prav v tem filmu posebno uspelo. In to pomeni uspeh. Občinstvo in časopisje, oba sta bila polna priznanja in hvale. Najodličnejši listi so temu filmu posvetili izredno pažnjo. — Ta film predvaja se od petka 17. do četrka 27. t. m. v kinematografu »Ideal« pri vseh predstavah. Predstava traja 2 uri in sicer: 3.—5., 5.—7. 7.—9. 9.—11. Cene zvišane.

V mestni klavnici se je od 28. septembra do 5. oktobra t. l. zaklalo 71 volov, 4 bike, 290 prašičev, 190 telet, 31 kostrunov in 11 kozličev. — Vpeljalo pa se je 714 kg mesa in 19 zaklanih telet.

Izgubila se je denarnica z manjšo vsoto denarja od Kolodvorske ulice skozi Prečno ulico do Sv. Petra ceste. Pošten najditelj naj jo izroči v prodajalni M. Tičar na Sv. Petra cesti.

Koncert v kavarni J. Krapš. Škofja ulica jutri, dne 16. oktobra prirede bivši godbeniki »Slov. Filharmonici« pod vodstvom koncertnega mojstra gospoda Bogomila Černega. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstopnina 40 v. Za obilno udeležbo se priporoča godbeniki.

Priloga. Za cenjene naročnike v Ljubljani in neposredni okolici smo danes priložili opis slike v kinematografu »Ideal« v Ljubljani: »Poslednji dnevi Pompejev«.

Narodna obramba.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Zalog-Vevče je priredila dne 5. oktobra v gostilni pri Kuharju prav dobro uspelo vinsko trgatavo. Vrli odbor naše najmlajše podružnice se je prav vestno potrudil, da je priredil prijateljem naše »Družbe« lep in zabaven večer. Ulogo občinskega župana je prevzel g. Fr. Kurnik, ki je bil tudi duša celi prireditvi, ob njegovi strani je pridno sodelovala ter poveljevala dostojanstvo župana vrla županja gđ. Matilda Lešnjak. Prav zapeljive so bile viničarke gđ. M. Jazbar, K. Mihelič in P. Vilfanova. Narodno blago so prodajale gđ. Z. Plesnik, F. Rorman in S. Vilfan, cvetice pa je prodajala gđ. E. Lešnjak. Pohvalno moramo omenjati tudi obč. tajnika g. A. Aubelja, policaja gg. Ivana in Jožeta Habiča, originalnega čuvaja g. V. Vrhovca, ter pismonoša g. V. Sluga. Seveda ni manjkalo v ti gmajni tudi jetničarja in tajnega policaja g. E. Dolorenc. Prav pohvalno moramo omeniti zlasti predsednika podružnice g. A. Kezele, ker je s toliko poštvalnostjo vse nadziral. — Veselice se je udeležil tudi zastopnik glavne družbe, ki je v poljudni besedi očrtal pomen in delovanje »Družbe«. — Udeležba je bila prav lepa, bila bi pa gotovo še lepša, če bi bilo vreme ugodno. Vseh dohodkov je bilo od veselice 103-70 K, stroškov pa 32-30 K; Družba je dobila 71-40 K. — Na veselo svidenje ob priliki.

Društvena naznanila.

»Merkurjev« večer. Slov. trg. društvo »Merkur« opozarja še enkrat gg. člane na prijateljski sestanek, ki bo jutri večer 16. t. m. v gostilni člana gosp. Rusa na Rimski cesti. Na svidenje!

»Sokol« v St. Vidu nad Ljubljano vlnudno vabi na vinsko trgatavo ki jo priredi v nedeljo 19. t. m. v gostilni pri »Slepem Janezu« v Zapužah. Vsakdo, ki se količkaj zanima za sokolsko gibanje, ve, s kakoršnimi težkočami se mora boriti šentvitski »Sokol« proti ondotnemu črnemu Zabret - Klanfarjevemu klerikalizmu. Zato bodi sveta dolžnost bratov »Sokolov«, kakor tudi drugega zavrednega občinstva bodisi iz Ljubljane ali okolice, da se te sokolske prireditve, ki bo nudila vsakomur obilo zabave in razvedrila, zagotovo udeležijo!

Prosveta.

Odborova seja »Matica Slovenske« dne 9. oktobra 1913. Seje se je udeležilo 23 odbornikov, oziroma 25. G. predsednik se obširneje spominja dr. K. Glaserja, čigar znanstvena izobrazba in delavnost sta presegali po-prečnost. Nadalje javi, da se je pobrigal za literarno zapuščino pisatelja Ogrinca. — Spominska plošča Janezu v Trdinu se bo razkrila prihodnje leto. — Topla zahvala se izreče g. odborniku šolskemu svetniku Vilibaldi Zupančiču, ki je bil odbornik izza 1878, a je radi bolehnosti sedaj odložil odborništvo. — Poškodbe na Matičini hiši, ki so nastale vdel regulacijskih del v Ljubljani, se ocenijo. Določi se kredit za katalogiziranje Matičine knjižnice. — Poročilo o fondu za Bleiweisov spomenik se vzame na znanje. — Potrde se nasveti in predlogi zemljevidnega odseka. Matica bi morala vedeti, kaj je glede krajepisja ukrenil deželni odbor kranjski. Koncem tega meseca bo zadnje posvetovanje o sedanjih korekturah zemljevida. — Matica je sprejela zopet nekaj Vošnjakov kve korespondence. Geografski opis Štajerske (Slov. zemlja) prevzame g. prof. Vesenjak. — Publikacije za 1913. leto bodo obširnejše nego zadnja leta ter izidejo v novi umetniški opremi. — Neki beletristični rokopisi se izročijo v recenzijo. — Matica izda veliko poljudno pisano in ilustrirano delo prirodo-pisne vsebine (v obliki vseučiliških predavanj), ki je za Matico spiše univ. docent v Würzburgu dr. Boris Zarnik. — Matica je pozdravila odkritje nagrobnega spomenika hrvaškemu pesniku Kranjčeviću v Sarajevu, ki se je vršilo dne 28. septembra t. l. Pri razkritju Medvedovega spomenika (v Kamniku) je zastopal Matico njen predsednik. Članov je plačalo do zdaj za tekoče leto 1700.

Književnost.

— »Nastavni Vestnik«, glasilo hrvaških in slovenskih profesorjev. V prvi letošnji številki prof. Vajda obširno ocenjuje Hauptmannovo »Didaktiko« fizike, ki je izšla pri »Šolski Matici«; v drugi številki pa čitamo sceno »Flore slovenskih dežel« (Glowacki - Poljanec) iz peresa ravnatelja dr. Stanislava Beuka v Idriji. Prof. dr. Dula r Anton je priložil nekrológ dr. K. Glaserja, deloma (kakor je razvidno) po korespondenci pokojnikovi. Izmed drugih

Srednja včerajšnja temperatura 6.0°,
norm. 10.8°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Iz dna duše potrti javljamo vsem sorodnikom in prijateljem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani nepozabni soprog, oče, sin, oziroma brat, zet in svak, gospod

Ivan Šinkovic

c. kr. sodnik

danes dne 14. oktobra popoldne v starosti 34 let izdihnil nenadoma svojo preblogo dušo in se preselil k svojemu Bogu.

Pogreb prebлага rajnika se vrši v četrtek, dne 16. oktobra ob 3. popoldne iz hiše žalosti Franca Jožefa cesta št. 16, odkoder se prepelje truplo h Božjemu grobu ter položi v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi č. oo. frančiškanov. Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1913.

Mercedes Šinkovic roj. Povše, Inocentia Šinkovic, soproga, hčerkica.

Magdalena Šinkovic, Ana Šinkovic, Fran Povše, drž. posl.' mati, sestra, tast.

Svaki in svakinje.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Julija Zitterer pl. Casa Cavalchina, ovd. Pour, roj. Plešnik naznanja v lastnem in v imenu svojega sina Karla in drugih sorodnikov prebriskro vest, da je nje iskreno ljubljani soprog, preblagorodni gospod

Matija Zitterer vitez de Casa Cavalchina

c. in kr. major v p., vitez reda železne krone III. razr. z v. d., imetnik vojne in jubilejske kolajne, častniškega službenega znaka, jubilejskega križca in pa-peževe spominske kolajne iz leta 1849.

danes ob 8. zvečer po dolgem, težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoč, v 87. letu življenja blaženo zaspal v Gospodu.

Zemski ostanki draga pokojnika bodo v četrtek, 16. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši žalosti, Stari trg št. 32, slovesno blagoslovljeni in nato na pokopališču pri Sv. Križu položeni k večnemu počitku.

Sv. zadušna maša se bo darovala v soboto, 18. oktobra t. l. ob 10. popoldne v šentjakovski mestni farni cerkvi.

V LJUBAJANI, dne 14. oktobra 1913.

Prvi kranski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Šivilje

se sprejmejo pri 3657
T. Pogačnik, Šelenburgova ulica 6.

Vso noč
odprta kavarna
„MERKUR“
Židovska steza št. 4
„MERKUR“
Izlakar Marija
Viktor.

Razpis.

Okrajna bolniška blagajna v Lju-tomeru išče

Knjigovodja

Prošnje z dokazili o postavno zahtevani usposobljenosti v knjigovodstvu, so vložiti do 1. decembra 1913. pri načelniku g. Francetu Vrtnjak v Ključarovic, pošta Križevci. Plačala po dogovoru!

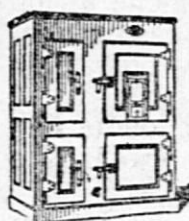
Ljutomer, dne 14. oktobra 1913.

Okrajna bolniška blagajna.

1995 Piva domača tovarna

omar za led

Simona Praprotnika
v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

Prevzemajo se vsa v stavbno in pohištveno : mizarstvo spadajoča : dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštino prosto.

Proti prahajem, luskam in izpadanju las

deluje najboljša priznana
Tanno-chinin tinktura
za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodlom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani Rosljova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega ljublj. mostu.

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajn južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Zbirka
avstrijskih zakonov
v slovenskem jeziku.
I. zvezek:
Kazenski zakon
o hudo delstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodatnim
tiskovnim zakonom
z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.
V platno vezan 6 K;
p. p. št. 6 K 20 vin.
Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Špecerijska trgovina

dobro idoča, se išče v Ljubljani ali večjem kraju na deželi. — Poudbe „I. K. 10“ na upravnistvo »Slov. Naroda«.

Proda se

krasen pianino

omara za obleko in pis. miza.

Po ugodni ceni. Poizve se 3643

Ljubljana, Sv. Petra cesta 51, na dvorišču.

Posojila

dobe pravne osebe in tvrdke takoj in diskretno. Priložiti je 10 vin, znamko. Dosedaj se je izplačalo osebam vseh stanov že nad 600.000 K.

Prošnje je nasloviti le pismeno pod:

Reelna in hitra pomoč S. & Co., Kranj, pošto ležeče.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

Proda se radi pomanjkanja prostora pohištvo

in več postelj z žimnicami v Ljubljani, Kopaljska ulica 12, pri Koleziji.

Lepa neopremljena 3692

mesečna soba

s posebnim vhodom, 2 okni na ulico, se odda za november

Čevljarska ulica št. 2. III. nadstropje.

V trgovino sprejem

učenko

veščo slovenskega in nemškega jezika.

3689

Iv. Bonač.

Restavracija

v najlepšem in prometnem kraju mesta Gradec, shajališče večine graške slovenske inteligence s stalnimi gosti 3687

se da s 1. ali 10. novembrom z ugodnimi pogoji v najem.

Inventar zraven. Ponudbe pod „Kav-cija 500“, pošta Cven, Štajersko.

Pivovarna išče 3685

zastopnike

in sicer za Gorenjsko s sedežem v Kranju, za Dolenjsko v Novem mestu, in za Notranjsko v Idriji. — Ponudbe pod: „Stalni zaslužek/3685“ na upr. »Sl. Nar.«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

se takoj sprejme.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Pozor, vinski trgovci!

Zavoljo opustitve trgovine z vinom se

ceno prodaja 3684

hiša z velikim vrtom

in vinski kletjo, prodajo se tudi vinski sodi in vsa vinska oprava. Vse blizo ljubljanskega kolodvora. Naslov v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

Edna posebnost likerja je
Zdravnik želodca.

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri iz-borno vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

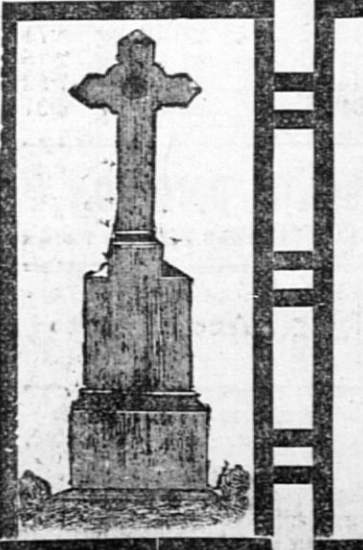
Petrolin voda za lase

zanesljivo učinkuje proti izpadanju las in prhljaju,

pospešuje rast las in brade in sploh služi za splošno negovanje las. Oblastveno preizkušeno in od zdravnikov priporočeno. Na tisoče posve-dočeb od zdravnikov in laikov. Steklenica K 3 in K 1-50. Pristne samo s firmo Schmidbauers Nachf. Salzburg. — Petrol, olje za krlke lase K 1- — Dobiva se po skoro vseh lekarnah in drogerijah vseh dežel.

P. Schmidbauerja nasl.
kemični laboratorij
Salzburg, Bahnhofstrasse 29.

Nagrobne spomenike

lepe, solidno izvršene, po najnižjih cenah priporoča domača tvrdka 3653

Fr. Kunovar

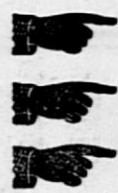
kamnosek pri pokopališču Sv. Križa v Ljubljani.

Zaloga spomenikov vsakomur na ogled.

Novosti za jesensko sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI najnovejše oblike pri

B. Götzl Ljubljana

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

Modni salon
Stuchly - Maschke3 Ljubljana, Židovska ulica. 3
Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na de-
želi svojo bogato zalogo
zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.Priznано dobro blago. — Nizke cene.
Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Ustanovljena leta 1841.

Ustanovljena leta 1841.

Odlikovana tovarna jesiha.

LUIGI SALVADOR TRST.

Ulica Casimiro Donadoni št. 16. — Telefon števil. 738.

Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.

Edina tvornica s patent. avtomatičnim sistemom. Najznamenitejši na Primorskem.

Posebnost: Naravni jesihi iz belega in rdečega vina ter naravni jesihi
iz čistega alkohola za konzerve. 3329Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je
mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede do-
brote in nizke cene. — Naročbam se prilaga pismeno jamstvo, da odgovarja
izdelek popolnoma hranilni svrhi; na zahtevo pošljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

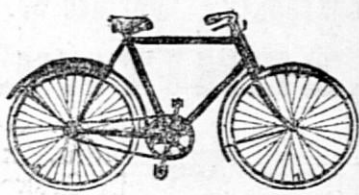
V važnejših mestih iščem zastopnike.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznihi koles

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

Narodni knjigarni

Prešernova ulica št. 7.

Naznanilo preselitve obrti!

Podpisani vljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem
kupil od prejšnjega lastnika

vrtnarijo pri Sv. Križu

ter bom izvrševal vsa vrtnarska dela. Prevzemal bodem tudi
krašenje in oskrbovanje grobov za Vse svete.
Venci, šopki in vedno sveže cvetlice se bodo vedno dobile ter
se priporočam tudi za dekoracije. — Ker sem v vrtnarskem
obrtu dobro izvežban, se vljudno priporočam za mnoga naročila.

S spoštovanjem

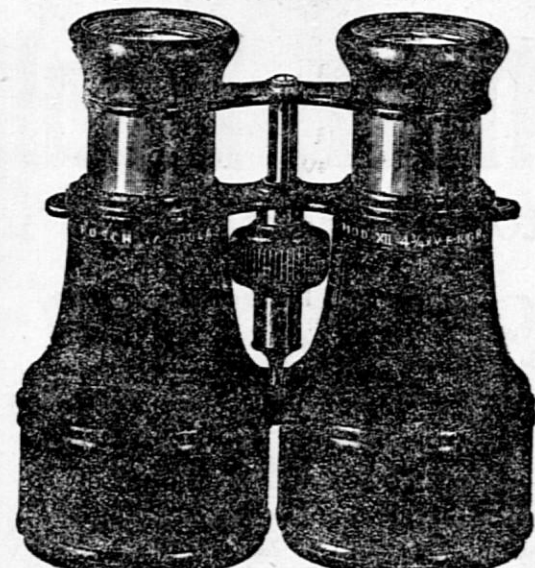
3588

Pavel Šimenc,
umetni, trgovski in pokopališki vrtnar
Sv. Križ pri Ljubljani — novo pokopališče.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam Rla Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. Kemény,
Kaschau (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.Za krojaško obrt sprejme
2 učencas primerno šolsko predizobrazbo
Jos. Rojina v Ljubljani, Franca Jožeta cesta 3-
3628

Fr. P. Zajec

izprašan optik,
zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancev itd.
Ljubljana, Stari trg št. 9.Očala in ščipalniki po strokovnjaških
in zdravniških predpisih. — Z elektr.
obratom moderno urejena delavnica.

Najnovejši cenik brezplačno!

Narodna
knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, doku-
mentni, ministrski, pisemski,
ovitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali
z dvema kolonama, vezane v papir,
platno ali polusnje.Odjemalne knjižice po različnih
cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin,
svinčnikov, peres, peresnik v,
radirk, kamenčkov, tablic,
gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umet-
niške vseh vrst, od najpreprostejših
do najfinejših.Albumi za slike in dopisnice,
vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete,
risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del
J. Repše & I. JeršekLjubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.
Zaradi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.
Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh
cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.
Občeznane nizke cene. Ugodni nakup raznih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Občinska štedionica v Obrovcu (Dalmacija)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje

: : po 5% čisto.

Za vloške in njihovo obrestovanje jamči občina
Obrovac z vso svojo imovino in davčno močjo.

NAZNANILO.

Podpisani si usojam vljudno naznaniti sl. p. n. občinstvu, da sem otvoril

trgovino in delavnico s pletarskimi izdelki

V zalogi imam vsakovrstne mize in stojala za cvetlice, pleteno
pohištvo, košarice za popir, košarice za ročna dela, potovalne
kovčuge itd. ter sprejemam vsakovrstna naročila in popravila, spada-
joča v pletarsko obrt, kakor tudi lakiranje tovrstnih predmetov. —

Točna in solidna postrežba, nizke cene. 3624

: : Za velečenjena obilna naročila se najvljudneje priporoča : :

Franc Janež, pletarski mojster Ljubljana, Florijanska
ulica št. 22.Vedno velika zaloga
klobukov
in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože

vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča

za izdelovanje

kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mulov. V za-

logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se

popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po

najnižjih cenah. 3369

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

POZOR!

Odda se v najem

hotel 'Ilirija'

v Ljubljani

s 1. novembrom 1913, pod ugodnimi
pogoji. Pojasnila daje Delniška pivo-
varna v Laškem trgu.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Pri gospodinjstvu 50% prihranka

lahko doseže vsaka gospodinja, ako namesto presnega masla rabi edini polnovredni nadomestek za presno maslo: margarino Blaimscheinov »Unikum«. Margarina »Unikum« se izdeluje iz najčistejših govejih obilnih tolišč v zvezi z najfinjšo smetano ter rumeni in se peni kakor navadno presno maslo. Kraje, kjer se dobiva v vsakem mestu ali v vsaki vasi, naznani na vprašanje edina izdelovalnica svetovne znamke Blaimscheina margarina »Unikum« združene tvornice margarine in presnega masla, Dunaj XIV. 2052

Lepo, veliko, suho in svetlo

skladišče

se odda. 3584

Več pove Julij Meinel, uvoz kave, Šelenburgova ulica št. 7.

Velika zaloga najmodernejših slaničkov.

Klobuke cilindre in čepice

v najnovejših fazonah in v veliki izbiri priporočam

IVAN SOKLIČ.

24 Pristni Panama-slaničniki od 9 K do 50 K.

:: Najnovejše kravate za gospode ::

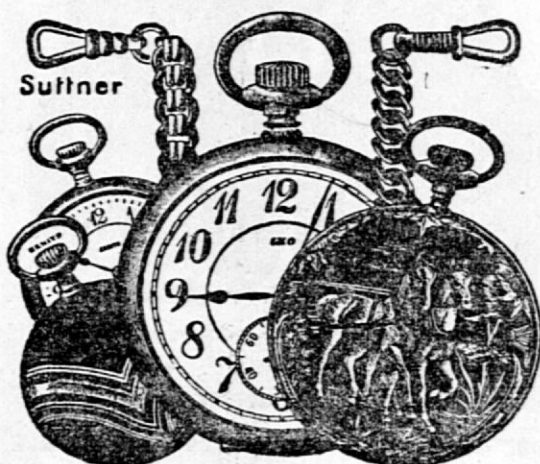
pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazonne od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Mestni trg št. 25. **H. Suttner, Ljubljana** Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svisci.

Največja zaloga ur, juvelov, zlatnine in srebrnine.

Tovarniška znamka „IKO“ Zastopstvo tvornice ur „ZENITH“.

CENIKI ZASTONJ IN POŠTNINE PROSTO!

Koncipijent

z dveipolletno prakso, 3596
išče mesta v odvetniški pisarni. Nastopi nov. 1913. Ponudbe pod šifro „Akademik/3596“ na upr. »Sl. Nar.«.

Steno-daktilograf

(tudi debatni stenograf) slovensko-hrvatsko-italijansko-nemški z večletno prakso 166 mesta. — Ponudbe pod „Trajnost“ Trst, poste restante. 3667

J. Zamljen

čevljarški mojster
v Ljubljani, Gradišče 4
izvršuje vsa čevlarska dela do najfinišne izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.
Za naročila z dežele zadostuje kot mera priposlan čevlji. 237

Najboljša in najzdravejša

barva

za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Lasne kile, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in toaletne potrebšnine itd.

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča Narodna tiskarna.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam 929

:: klobuke le najfinejše izvršbe. ::
Zalni klobuki vedno na razpolago.
Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Radi prevelike zaloge gramofonskih plošč

oddajam nekatere po 1 krono komad. Plošče so garantirano nove in stanejo drugače komad 4 krone. Najnovejše Zenofon plošče, slovenske, lepe koračnice, valjčki, kupleti itd. komad samo K 1-80.

Najkulantnejša zamenjava starih obrabljenih :: plošč. ::

Ze rabljeni godbeni automati se prodajo pod ugodnimi pogoji.

Gramofon atelije
A. Rasberger, Ljubljana
Sodna ulica št. 5. poleg c. kr. dež. sodnije.

Priporoča se domača
konfekcijska trgovina
Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno. Založniki c. kr. priv. juž. žel. Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Wotan

svetilka

z vlečeno
svetilno žico

V zalogi pri elektrarnah in instalatejih.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavnica 8,000.000 kron. „

152

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

:: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih ::

4 3 0
4 4 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

:: :: vseh vrst po dnevnem kurzu. :: ::